



VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 12. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * **2001. december**

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

KARÁCSONY

Ma tán a béke ünnepelne,
A Messiásnak volna napja,
Ma mennyé kén' a földnek válni,
Hogy megváltóját befogadja.
Ma úgy kén', hogy egymást öleljék
Szívükre mind az emberek, -
De nincs itt hála, nincs itt béke.
Beteg a világ, nagy beteg...

Kihűlt a szív, elszállt a lélek,
A vágy, a láng csupán a testé;
Heródes minden földi nagyság,
S minden igazság a kereszté...
Elvesztette magát az ember,
Mert lencsén nézi az eget,
Megátkozta világrajöttét, -
Beteg a világ, nagy beteg...

Ember ember ellen csatázik,
Mi egyesítsen, nincsen eszme,
Rommá dőlt a Messiás háza,
Tanítása, erkölce veszve...
Oh, de hogy állattá súlyedjen,
Kinek lelke volt, nem lehet!...
Hatalmas Ég, új Messiást küldj:
Beteg a világ, nagy beteg!...

ADY ENDRE
(1899. december 23)

Betlehem, a Születés temploma (a csillag jelzi Jézus Krisztus születési helyét)



*Minden Kedves Olvasónknak, határainkon belül és kívül,
szeretettelben gazdag, Istenáldotta békés, boldog karácsonyi ünnepeket kíván:
a Szerkesztőség*

Önök joga van tudni...

hogy miről döntött a képviselőtestület november 29-i ülésén

Az esedékes lakossági közmeghallgatásra december 5-én és 6-án kerül sor a két településrészen külön-külön.

Ünnepélyes alapkötetletre kerül sor december 8-án, amelynek vendége Glattfelder Béla államtitkár, a Gazdasági Minisztériumból. Ezzel hivatalosan is elindul az Ipari park infrastruktúrájának kiépítése, valamint az idős nyugdíjasok szociális bérlakása, az a fiatalok fecskéháza néven várva-várt beruházás.

Településszerkezeti, szabályozási előterv **jóváhagyása alapján folytatódik a tervezési feladat.**

A településszerkezeti terv meghatározása a település alakításának, védelmének lehetőségeit, a fejlesztési irányait, az egyes területrészek felhasználási módját, a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. Az építési, állattartási rendeleteket is módosítani kell, ha az új rendezési terv elkészül, és jóváhagyásra kerül.

Ennek alapján tovább bővül a Kertvárosias terület: Révlapos, Népliget, Csókási, Újkert sor a Selyem út és Móra út között, Kossuth utcától a Pásztor J. utcáig, Főút, Bajcsy Zs. által határolt területen, Rákóczi és Mirhóhádi utca közötti terület, Hősök útja, a Somogyi Béla és Béke u. közötti szakasza, kivéve a központi vegyes területbe eső része, Blaha-Endrődi utca-Apponyi utca-Fő út által határolt terület.

Központi vegyes terület: Blaha utca,

A Ridegváros D-i része, és a védőtöltés déli részén a Toronyi út és az endrődi határcsatorna közötti részen gazdasági terület jelölendő ki, mezőgazdasági telephelyek részére, mely külterület maradna.

Újkert sor Ny-i részén a Selyem úttól délre különleges terület kijelölése sportlétesítmények céljára.

A Révlapos É-i részén (Fáy utca végén) maradjon mezőgazdasági kiskertes terület.

Szippantott szennyvíz díja köbméterenként 333,6 Ft-ra emelkedik, az emelés mértéke, 18,9 %.

A költségvetés I-III. negyedévi pénzügyi beszámolója egyhangúlag elfogadásra került.

A város pénzügyi egyensúlya stabil, az intézmények időarányos költség-bevétel alakulása rendben van. A költségvetés megfelelő tartalékkal rendelkezik, amely biztosítja a közalkalmazottak és köztisztviselők 13. havi jövedelmét. Ismét büntetve lesznek azok az intézményvezetők és gazdaságvezetők, akik túllépik az éves kereteiket. Ők csak januárban kapják meg a prémiumot, azaz a 13. havi fizetést.

Az utak elmaradt javítását e napirend keretében kifogásoltam.

Nem kerül egyelőre eladásra a 6605 db (10.000 Ft névértékű) államkötvény, amit a város a gázközmű vagyon privatizációs bevételeként kapott. Az államkötvény biztos kamatozású.

Támogatások emelése: óvodai, bölcsődei, közművelődési, logopédus ellátási. Sportcsarnoki támogatások egységesen 10%, sportszervezetek közös támogatási kérelme a költségvetés tárgyalásáig elnapolásra került.

Gyomaszolg szolgáltatási díj változásai: temetői szolgáltatás 10%-kal, parkgondozás 15%-kal került emelésre.

Ligetfürdő bővítési beruházási munkáinak lebonyolítására (közel 900 millió forint!) egy személyben megbízást kapott: Vass Ignác a Liget fürdő vezetője. A közbeszerzési munkabizottság tagjai: Vass Ignác, Hangya Lajosné, Novodomszki Pál, Rau József, Dr. Csorba Csaba.

Vas Ignác a közbeszerzési eljárásról, a tendertervekről, a kiviteli szerződésről utólagos tájékoztatást ad majd a testületnek. Vonatkozik a tájékoztatási kötelezettsége a saját forrás biztosítására is.

A törvény jelenleg még nem írja elő ilyen esetekre, (amikor átruházásra kerül egy testületi feladat egy személyre) a vagyonyilatkozat tételi kötelezettséget. Ezért erre csak akkor lehetett volna kötelezni a megbízottat, ha a testület azt megszavazta. Tekintve, hogy a módosító indítvány megszavazására semmi esély nem volt, ezért e sorok írója csupán mint a saját véleményét mondta el a testület tagjainak.

A megbízás 2 ellenszavazattal elfogadásra került, az eredeti formában.

Eladó a Fő út 5. sz. alatti volt Kalmár ház, azaz a volt kisegítő iskola. Minimum ár 5 millió forint. További információk a Polgármesteri Hivatalban szerezhetőek be. A pályázat beadási határideje: 2002. január 3, déli 12 óra.

A Gyomaendrődi Híradó december 1-től 97 forintba kerül.

A Körös Kajak Sportegyesület 2001 évi szakmai munkájáról szóló beszámoló, a Gyermejköltői és Családszolgálat csoport munka beszámolóját, a Katona József Művelődési Központ, a Körzetközponti jegyzői feladatok teljesítéséről, és az adóosztály tevékenységéről szóló írásbani beszámolókat a testület köszönettel elfogadta.

A 2002 évi BURSA HUNGARICA Ösztöndíjpályázathoz a testület a csatlakozási szándéknyilatkozatot jóváhagyta.

A helyi járatú autóbusz remélhetőleg naponta legalább egyszer megközelíti a szakorvosi rendelőt, így könnyítve a tömegközlekedési eszközzel járó idős embereknek.

Az idősök karácsonyi ajándék csomagját idén is házhoz szállítják, ezzel is áldott szép karácsonyt kívánunk. Fogadják szeretettel.

Császárné Gyuricza Éva
Képviselő

...Három dolog marad meg addig:
A hit, a reménység és a szeretet;
Ezek közül pedig legnagyobb a szeretet!..."
(1 Kor 13)

Karácsonyi üdvölet a Gyomaendrődön élő családoknak, a magányosoknak és minden jószándékú embernek, minden Kedves Olvasónak!

Újra elérkezett a várakozás, az advent ideje, amikor a családok meggyújtják az adventi koszorú egy-egy gyertyáját; a gyerekek az adventi naptár egy-egy ablakát türelmetlenül nyitogatják, nagy a nyüzsgés-mozgás: karácsonyfa díszítés, ajándékvásárlás... Elérkezik a várva-várt nap, szenteste van. Már mind a négy gyertya ég az adventi koszorún, már csodálatosan pompázik a karácsonyfa, már az utolsó ablak is kinyílt az adventi naptáron: és végre mindenki megkapja ajándékát. Milyen szép és megható, amikor együtt a család, amikor látjuk a szemek csillogását a pislákoló gyertyafénynél, és akkor értjük meg igazán: nagyobb dolog adni, mint kapni! Majd elérkezik az éjféli mise ideje, nem érezzük magunkat fáradtak; elmegyünk a zsúfolásig megtelt templomba, ahol együtt énekelünk, imádkozunk; együtt köszöntjük a Kiszéjűz születését. Örömről van ez a csúcspontja.

Hétköznapjainkat, ünnepnapjainkat magunk szervezzük, magunk alakítjuk, és ezek az emlékek hagyományozódnak gyermekeinkre, unokáinkra. Tudjunk, és merjünk ünnepelni a szeretet ünnepén, karácsonykor. Jöjjenek össze a családok, és tegyék félre gondjaikat. Beszélgessenek és énekeljenek együtt. Aki egyedül van, annak nehezebb az ünneplés. Ő pedig gyűjtson gyertyát szereteti emlékére, ő is díszítsen fel egy karácsonyfa ágát, és hallgasson karácsonyi énekeket, Jézus születésének ünnepére mindannyian emlékezzünk!

Kedves Gyomaendrődi Polgárok! Kedves Olvasóink!

Várjuk ezt a Karácsonyt, hiszen a szeretet ezen a napon mindenki lelkébe beköltözik, hívőkébe és nem hívőkébe egyaránt. Kívánok Önöknek, kedves családtagjaiknak, rokonaiknak, barátainak, gyermekeiknek Istentől megáldott, kegyelmekben gazdag, boldog karácsonyt!

Őszinte szeretettel
Domokos László
Országgyűlési képviselő



* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Megyei hírek - A jövő elkezdődött...

Október 26-án kora délután Szarvason a Tessedik Sámuel Főiskola Tessedik termében tartotta a FIDESZ „A jövő elkezdődött” című vitáirának „A föld megtartó ereje – agrárium és vidékfejlesztés a XXI. században” címmel ismertető előadását. A vitáirak első mondata így szól: „A föld szeretete Magyarország 1000 esztendő történetében gyakran bizonyult olyan megtartó erőnek, ami messze túl mutatott a földből élők kenyérkereseti lehetőségükhöz való természetes ragaszkodásnál.” A házigazda Domokos László az V. választókerület országgyűlési képviselője volt. A tárgyban megjelölt vitáirak előadást Farkas Sándor, az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának elnöke tartotta.

Az előadás után hasznos és építő jellegű vitára került sor. A felszólalók általában a vitáirakot bírálva kevesellték a mezőgazdaságról írottakat, mondván, hogy a téma fontosságára való tekintettel bővebb ismertetést igényelt volna. A beszélgetést összegezve Domokos László megköszönte a hasznos és bíráló véleményeket. Hangsúlyozta, hogy épp az volt a vitáirak célja, hogy tovább gondolkodásra ösztönözzön. Megjegyezzük, hogy a vitáirak megyei bemutatójára október 9.-én került sor. A 216 oldalt felölelő vitáirak előszavában Pokorni Zoltán a FIDESZ elnöke így szólott: „Ismerünk kell a múltunkat, számba venni eredményeinket, reálisan értékelni a jelent, mert csak így tervezhetünk méltó jövőt, amelyért érdemes dolgozni.”



Hordógyár létesül Mezőberényben - Mezőberényben, Domokos László országgyűlési képviselő jelenlétében helyezték el a Katona és Katona Kft tulajdonában hamarosan felépülő hordógyár alapkövét. A hordógyár, első ütemének megvalósulása után 22 főt tud majd foglalkoztatni. A híreket az ad különös jelentőséget, hogy a vállalkozás ügyvezetője városunk egykori mecénása az endrődi születésű Katona Sándor. Sajnáljuk, hogy vállalkozása nem itt valósulhatott meg.

Tisztelgés a hősök előtt Körösszegapátiban - A város vezetői és lakossága, valamint a meghívottak felemelő ünnepségen emlékeztek meg Az I. és II. világháború áldozatairól, az '56-os mártirokról, emléküknak adózva, újra temetéssel egybekötött díszírhelyet emelve 16 magyarnak, akiket a második világháború végén galád módon gyilkoltak le a szovjet katonák. Az ünnepségről tudósításunk a 235. oldalon olvasható.

Kedves Olvasóink, Előfizetőink, Támogatóink!

Sajnálattal kellett megállapítanunk, hogy kérésünk ellenére többen vannak, akik még a 2001 évi fizetési kötelezettségüknek sem tettek eleget. Szerkesztőségünknek nincs olyan apparátusa, hogy - de szándékunkban sincs - felszólító leveleket küldjön. Ezért úgy határoztunk, aki 2002. március 31-ig nem küldi el az újságunk támogatására szánt összeget, annak április hótól nem küldjük lapunkat, tudomásul véve, hogy nem kíván lapunk előfizetője lenni. Megértésüket és belátásukat kérjük, hiszen a lap postaköltsége is már több mint évi ötszáz forint, nem beszélve az előállítási költségekről.

Természetesen ez nem vonatkozik azokra, akik év közben fizettek elő, mert azok fizetési kötelezettségének határideje ugyancsak év közben fog lejárni.

SZERKESZTŐSÉG

Zászlót bontott a nyugdíjasok polgári egyesülete - November 6-án a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség helyi szervezetének kezdeményezésére megalakult az Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület (ONYPE) Gyomaendrődi Szervezete. Vendégünk volt Dr. Aszódi Pál az egyesület elnöke. A gyomaendrődi szervezet elnöke lett Gardi Lajosné, alelnök Timár Mihály, a vezetőség tagjai: Hunya Alajos, Valuska Lajos, Marsi Jánosné. Részletes ismertetést az egyesület tevékenységéről, feladatairól, céljairól januári számunkban adunk részletes

A történelmi egyházak szerepe az új évezred küszöbén

Ezzel a címmel nyitotta meg Domokos László országgyűlési képviselő, a Megyei Közgyűlés elnöke a fórumot, melyen nagyszámú érdeklődő vett részt. A fórumot köszöntötték: Nagy László a Tiszántúli Református Egyházkerület püspök helyettese, Gyulai Endre Szeged-Csanádi Egyházmegye püspöke (fenti kép), Dr. Harmati

Béla a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke. A fórum megnyitó előadását Semjén Zsolt helyettes államtitkár (lenti kép) tartotta, előadásának címe: A kormány egyházpolitikája. Béres István Gyula Város főépítész előadást tartott a műemlékek és műemlék jellegű egyházi épületekről, azokkal kapcsolatos teendőkről. Végül Takácsné B. Nagy Nikolett a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács munkatársa, az egyházaknak szóló pályázati lehetőségekről tartott előadást. A fórumról szóló részletes beszámolóinkat következő számunkban adjuk közre.

KÖSZÖNTŐ

Köszöntelek Benneteket 45. házassági évfordulótok alkalmából! Jó egészséget és sok boldogságot kívánok mindkettőtöknek! Köszönöm, hogy álmaim megvalósításához mindig segítettetek.

Nagyon sok szeretettel: Lányotok: Irén

Szabó Lajos és felesége eljegyzési képe



VIII. Nemzeti Fiatalkor Szárnyasállat Kiállítás - November 10-én nagy sikerrel zajlott le városunkban a Magyar Galamb- és Kisállattenyésztők Országos Szövetsége által rendezett kiállítás. A Városi Sportcsarnokban Dr. Dávid Imre polgármester köszöntötte a megjelenteket és mondott megnyitó beszédet. A sikert bizonyítja, hogy 32 fajtagyőztes, 4 szingyőztes, és 22 különdíjas kapott méltó elismerést. A kiállítást megtekintette Domokos László választókerületünk országgyűlési képviselője, a Megyei Önkormányzat elnöke.

III memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb. Jövő!

Tímár Máté

Tallózás az emlékezet búzamezejéről

Kedves Olvasóink!

Ebben a sorozatban – megszakítva hagyományainkat – több régebben élt endrődi, gyomai személyiséget vettünk egy csokorba. Úgy ahogy írta nekünk Tímár Máté barátunk, nem sokkal elhunyt előtt. Igaz, többekről megemlékeztünk már sorozatunkban, de Tímár Máté emlékének is tisztelegve adjuk közre írását, mert az ő anekdotázó stílusa, hisszük, hogy új fényben világítja meg még azokat is, akikről már megemlékeztünk.

Ragadjál emlékezés, ifjuljak vissza, s keljenek élővé a holtak:

Papp Zsigmond, gazdálkodó, kőszobrász, és festőművész, így jegyezte a megyei monográfia az én szeretve tisztelt Zsiga bátyámat, aki először mondotta édesapámnak, Ugrin Péter bácsi után, egy mangalica kan-csere alkalmából, hallván csefességemet, hogy: „Bátyámuram, ebből a gyermekből még lesz valami!” Lett, vagy nem, a Jóistennél a mérce s nálam a hálás emlékezés. Papp Zsigmond 1888-ban született Gyomán, gazdálkodó szülőktől, kálvinistának. Zsombolyán végzett úgynevezett földműves iskolát, majd 60 holdon gazdálkodott, de olvasottsága többszörösen lekörözte az „Úri kaszinót”, s képzőművészként is diplomásokat állíthatott volna háta mögé. Szobrászműhelyéből síremlékek sokasága vándorolt a temetőbe, s országzászlók sora. Ő alkotta a gyomait is, s úgyszintén a gyomai református templom orgonájának faburkolatát. 1928-ban az országos mesterversenyen faszobrai általános elismeréssel találkoztak, míg ő a faluszövetség 1925-ös kiállításán negyven vásszonnal szerepelt. Legismertebb műve a szülei sírjára készült „A Magvető és a Nagy Arató” című metszete elveszett a református temetőből. A közeletből sem hiányzott. Tagja volt a községi képviselő-testületnek, a megyei-bizottságnak, a kálvinista presbitériumnak. Nejétől korán elhunyt fia mellett Futó Zoltánné, Papp Ilona leánya származott s egy unokája él. Halálát az osztályharc okozta. Házából kilakoltatva a műhelyét építette át lakhatóvá s eközben érte az agyvérzés, melyből az öröklétkbe távozott. Gyomaiak ne feledjék!

Kalmár Imre, Endrődön mindenki „Imre bácsi”-ja, évtizedekig főbíró „Vacerországban”, aki még az „elvtársak” is

viszatiszteltek volna egy-két holdat a kilencvenből, ennyiért: „Mindet öcsém-uramék, vagy semmennyit!” 1879-ben született, nevezetes nemzetségből s az Ugrin családból nősült. Hat gyermeke édesapámozta s állítólag így iskolázta Finta Albert főjegyzőt, amikor ledorongolt egy kertészi szegényembert: „Engem kendezzen, főjegyző uram, mert a szegény jobban a szívére veszi s visszaüt, jogosan!” Bár a lófő-székely Finta se volt darócból szőtt valaki, nyilván az értetlenség csiklandozta az idegeit. Imre bácsi Imre fia, az elsőszülött, tsz-nyugdíjasként élte meg a kilencvenedik évét a Zöldfa utcában, s élje a százat, ha élne, nyogodjonak ha holt.

Heőpapi Pikó Béla földbirtokos, ny. intéző, Gyoma. A köztisztelt Pikó doktor úr édesapja. Két-tanyás birtoka az endrődi Kertekig terjedt, de a hangja – ha a renyhe cseléceit egrecérozta -, talán Kondorosig, Szarvasig is. Kiváló gazda volt, s ősei a Szatmári-béke aláírói között is szerepelnek. Az endrődi-gyomai Wodianer uradalomban, majd a vasvári Zselénszky grófnoknál gazdálkodott, a háború végén főhadnagyként szerelt le, s akkor telepedett le Gyomán, végérvényesen. A gazdasági csóddal terhes 30-as években hősiesen harcolt a megyénél az úgynevezett védett birtokok elárverezése ellen.

Vaszkó Mihály (1897-1975) Endrődön: Mihály bácsi! Jó módú, sokgyermekes, hívő katolikus családból származott, tizenévesen már kaszált, s 1915-től megjárta a szerb-olasz-orosz frontokat, súlyosan sebesült. Szinte az alapításától a Független Kiszgazda és Agrárpárt, majd Bajcsy Zsilinszky Endre Magyar Radikális Párt-jának tagja. Legendaként emlegetik Tarpán ma is, miként ragadta kantáron az ellenük kivezényelt csendőrök lovát, Tamási Áronnal együtt. De ott találhatjuk a Parasztszövetség szervezői s hadbalépés ellen tiltakozók sorában is. A Sztójay-féle internálást bujdosással kerülte el, de a Debreceni Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselőinek sorában már ott találjuk 1944 végén s a képviselőházban egészen 1948- végéig, amikor a Rákosiék felkínált minisztersége helyett inkább a k-betűs üldöztetést, a börtönt választotta. Szibériában a szívem is félrevert örömben, amikor a Szabad Nép-ben olvashattam, mint támadták az egyházi iskolák államosítása elleni fellépéséért. Úgy tiszteltem érte, akár édesapámat! 1956-ban is megtalálta a helyét, de a Nemzeti Bizottmány elnökeként is ragaszkodott a szocialisták tagságához, hogy teljes legyen a demokrácia. Régen utca-nevet érdemelne. (Mint tudják olvasóink, beszámoltunk arról az ünnepségről, amikor 2000 nyarán róla utcát neveztek el.)

Rácz Lajos (Endrőd, 1900. - Gyoma 1983) Mintha ikercsilaga lenne Vaszkó Mihály bácsinak. Szegényparasztból Póhalmon lett kisbirtokos, zsilinszkista, és színműíró. Parlamenti képviselőségéről, kiszgazda főtitkárhelyetteségéről Vaszkó Mihály iránti együttérzésből mondott le, és ment el tallajjavítóknak. A teremtő paraszti alkotó életerő nemes példája volt. Megírta emlékiratait, amibe Ortutay Gyula „beléfirkált”, amire nem engedte megjelenni. Tudom, először én lektroáltam. Most megjelenhetne, mint a „póhalmi társulás” momentuma.

Régi dal, régi dal, régi dicsőségről...

Tímár Máté



METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Megújult a könyvtár Endrődön

November 23-én került sor a felújított endrődi könyvtár ünnepélyes átadására, amelyen számos meghívott vett részt. A könyvtár teljes felújítását végezték el: sor került az épület teljes szigetelésére, új padlófűtést kapott, az elektromos hálózatot is teljesen felújították, új nyílászárók tették szebbé a helyiséget. A könyvtár dolgozói is átrendezték a könyvanyagot.

A felújított könyvtár szeretettel várja olvasóit.

Gyoma város állapota „politikai, statistikai tekintetben”

III. fejezet

A kemény osztrák önkényuralom idején a „Község organikus kifejlődése s azok tevékenysége?” kérdésére a gyomai előljáróság a következő körülményesnek tűnő feleletet adta, melyből nem nehéz kihámozni az óhajt, hogy ti. állattassék vissza mihamarább a községi, jól bevált önkormányzat. „Igen kívánatos, és felelté óhajtandó volna, ha a' mostani működése körében is elég erélyességet kifejítő Előljáróság a' magas kormány által czélba vett községi rendszer életbe léptetésével hatás körében meg szilárdíttatnék, hogy így a' Községek organikus ki fejlődés tekintetében is annál inkább előre haladassanak.”

Hosszan és terjedelmesen foglalkozik az irat a „Katonai ügy” kérdéseivel és válaszai-val. Ezek közül néhány érdekesebb tételt válogattunk;

„Az újonczozási rendszabályok mint az Igazság, és egyenlőség alapjára fektetett polgári jollét fentartására szolgáló eszközök, a' népre nézve meg nyugtatólag hatnak, van mind azon által a' Katona állításra vonatkozólag egy alázatos észrevételünk az t.i., hogy a' tavalyi módszerent megyeileg ki állított Újonczokból egyik Község a' másiknál-szemre főre egyik Községnek szebb, derekabb legényei lévén, mint a' másikkak-vagy többet, vagy kevesebbet adott, mint a' mennyit lélek szám szerént ki vetés után községileg kiadni köteles lett volna, mire nézve óhajtásunk az volna, hogy a' Újonczok kiállítás körüli eljárás jövendőre nézve a' szerént történék mint volt ez 1851/52-dik évben.”

Vagyis ne történjen az meg, hogy az egyik községben, ahol sok szép daliás legény van, mind összeszedik, a' másikkakban már csak válogatnak s így telik ki a' megyére kirótt ujonclétszám.

A katonai „kötelezettség alóli megszökések, öncsonkítások, nem történtek.” Gyoma,

mint a' többi Békés vármegyei községek is a' Nagy Váradi Császári és Királyi be avatása hadfogadó kerülthez tartozik.” – „Községünkben régi időtől fogva állandó beszállások nem történtek, mind azon által annak idejében fél század lovasságnak adatott beszállásolási helyiség.” – Az előljáróság számításai szerint a' városban beszállásolható szükség szerint 1.128 ember és 678 ló.

A „népoktatással” kapcsolatosan a' válszadók a' következőket írták: „A' Községünkben létező tanítói testület elég erélyességgel, és lehető szorgalommal folytat elemi oktatásokban, növendékeinket fogatos, és dicséretes képezettségben részesíti. – „Politikai magatartás... E részben Tanítóink kifogás alán nem eshetnek, sőt mint tanúsított hű alatt valók dicséretet érdemlenek, - A' Tanítók az illető Egyházak által eddigelő még nyugdíjazásban nem részesítették, 's erre nézve még ez ideig semmi rendszer fel állítva nincs.”

Az állami monopóliumokkal kapcsolatos kérdéskörben a' dohányjövédékkel-dohány-termesztéssel összefüggő érdekes megfigyelést összegző választ olvashatunk; „Községünkben...”, csak éppen négy termesztési vállalkozó találtatván (t.i. négyen természetnek dohányt), ebből meritett tapasztalások után, azt vagyunk bátrak elő terjeszteni, hogy amennyiben ezen természetvényi ág, mind magára az álladalmra, mind az összes népségre jövédelmi tekintetben hasznótárszó brill (tárgyi szempontú remeklés, művelet), a' természetstóli idegenkedés pedig onnan származván, mi szerént ezen nagy gonddal, és sok fáradsággal járó természetnynek ára, a' munkálkodók fáradságát nem eléggé jutalmazza; - ennél fogva úgy vagyunk községünk lakosai részéről meg győződve, - hogy a' Dohány árának felrugtatása által természetstóli vállalko-

zók is nagyobb számmal találkoznának, ha kivált azokat helyben venné által az Álladalm (t.i. a' dohányleveleket, a' végterméket”).

A határ tagosítása már 1851-ben megtörtént. A lakosság szántóföldje, kaszálója, legelő illetősége az uradalométól „külön szakítva”, minden telek után „tagosítva” lett. A kaszáló két darabban, a legelő – melyből a „szelléri illetőség is egy tagban kiadatott, - a telkes lakosokkal közösen használtatik”. Az egy tagban kiadott szántók lehetővé tették a tanyásgazdálkodás további fejlődését s a belterjes gazdálkodás kialakulását. Szántóterület kh.-ban; 11,089, kaszáló rét 9,466, szőlő 611 kh. Legelő 11,591 kh. Megjegyzik az előljárók, hogy az egész határ az áradások és vadszitek miatt évenként kisebb-nagyobb mértékben használhatatlan. Az összes terület 1/15-öd része pedig „általában haszon vehetetlen”. A búza a vetőmag háromszorosát, az árpa s zab pedig másfélszeresét adja vissza. Az 1852 évben a szénatermés igen csekély volt, sarjuszéna semmi. Úgynevezett külső legelőket kénytelen a község lakossága más községek határában bérelni, hogy állatait eltarthassa. Ekkor még a jövédelemforrás nagyobb része az állattartásból folyt be. Ezt mutatják az állatlétszámok: szarvasmarha 1041 db., ló 1099 db., birka 17.041 db. (a szárazság miatt a birkák 1/5-e elpusztult), sertés 1259 db. (ezekben az állatlétszámokban általában az egy év felettiek vannak beszámolva).

A 22 oldalas dokumentum számsorai „beszédés” válaszai kellő felkészültségű kutató munkája nyomán képet adhatnak a korabeli Gyoma életéről. Örvedetes volna, ha kerülne erre „vállalkozó”.

Cs. Szabó István

I. Világháborús emlékmű avatás - November 10.-én megható ünnepség keretében **Kondor Péter** kelet-békési evangélikus esperes és **Tuska Tibor** lelkes áldották meg Isten oltalmába ajánlva a gyomai evangélikusok I. Világháborúban elesettek emlékművét, ahol ezentúl 30 név emlékeztet a hősi halottakra. Am, a II. világháborús emléktáblára is felkerült még négy új név a deportáltak és elesettek névsorába. Az ünnepégen **Domokos László választókerületünk országgyűlési képviselője** beszédében elmondta, hogy a gyomai evangélikus nemetek ősei nem voltak ugyan sokan, de a történelem írásában részt vettek. „Kíváncsi, hogy a német tradíciójú lakosság forduljon a múlthoz, de megnyilvánulásai vezessenek a jövőhöz!”

INFORMÁCIÓ A SZÉCHENYI TERV PÁLYAZATAIRÓL, LEHETŐSÉGEIRŐL

Megjelent a 2002. évi Széchenyi terv pályázat kiírása vállalkozók, magánszemélyek és civil szervezetek részére.

Újdonság: horgász-turisztikai kínálat fejlesztésre is lehet pályázni.

Magánszemélyeknek továbbra is lehet pályázni hősizigetelt vakolat, illetve nyílászáró cseréjére (egyháznak is).

Érdeklődni lehet Ungvályi János térségfejlesztési megbízottnál.
Tel.: 30/294-0650

A gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola új telefonszáma: 66/581-170

Az iskola tanulói érmés nyilvános telefonkészüléket kaptak.

GIPÓTALPBEÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)



Katolikus oldal



DECEMBER HÓNAP ÜNNEPEI

2. vasárnap: Advent 1. vasárnapja
 3. hétfő: Xavéri Szent Ferenc áldozópap
 4. kedd: Damaszkuszi Szent János áldozópap
 6. csütörtök: Szent Miklós püspök
 7. csütörtök: Szent Ambrus püspök egyháztanító
 8. szombat: Szeplőtelen fogantatás
 9. vasárnap: Advent 2. vasárnapja
 11. kedd: Szent I. Damaszus pápa
 12. szerda: Chantal Szent Johanna Franciska szerzetesnő
 13. csütörtök: Szent Lúcia vértanú
 14. péntek: Keresztes Szent János áldozópap, egyháztanító
 16. vasárnap: Advent 3. vasárnapja
 23. vasárnap: Advent 4. vasárnapja
 25. kedd: Karácsony, Urunk születése
 26. szerda: Karácsony, Szent István első vértanú
 27. csütörtök: Szent János apostol, evangélista
 28. péntek: Aprószentek
 30. vasárnap: Szentsalád
 31. hétfő: Szent I. Szilveszter pápa

Áldott Karácsonyt, és sikeres Újévet kívánok minden Kedves Olvasónknak, és Gyomaendrőd minden lakójának: Iványi László endrődi plébános

A katolikus hit elemei (2)

II. Az üdvörténet

A. Ádám és Éva bűnbe esett és elvesztette Isten kegyelmét, de utána Isten megadta nekik az üdvösség reményét, a megváltás ígértét.

B. Krisztus előtt 1850 körül Isten kiválasztotta Ábrahámot, hogy ő legyen az izraelitáknak, Isten választott népének atyja.

C. Ábrahámnak volt egy fia, Izsák. Izsák fia volt Jákob, Jákobnak pedig tizenkét fia volt. Izrael tizenkét törzset Jákob fiai után neveztek el.

D. Krisztus előtt 1250 körül Isten Mózeset választotta ki, hogy az izraelitákat kivezesse az egyiptomi fogságból az ígért földjére.

E. Isten Mózesnek adta a Sinai-hegyen a TÍZPARANCSSOLATOT, és SZÖVETSÉGET kötött a néppel.

F. Isten az évszázadok folyamán prófétáin keresztül beszélt népéhez. A próféták minduntalan emlékeztették a népet Istennel való szövetségükre, Isten parancsaira, és közvetítették számukra az eljövendő Messiásban való üdvösség üzenetét.

G. Amikor Krisztus, a Messiás eljött, ÚJ SZÖVETSÉGET hozott létre.

H. Azokat az embereket, akik Jézus Krisztus tanításait követik, KERESZTÉNYEKNEK nevezük.

Isten nem hagyta magára az embert bukása után. Ellenkezőleg: Isten hívja az embert, és titokzatos módon meghirdeti a rossz fölötti győzelmet és a bukásából való fölemelkedést. (KEK, 410.)

Amikor Isten végtelen szeretetében az egész emberi nem üdvösségét gondosan elő akarta készíteni, különleges gondviselésével egy népet választott ki magának, és reá bízta ígéréteit. Szövetséget kötött Ábrahámval (vö. Ter 15,18) és Mózesen keresztül Izrael népével (vö. Kiv 24,8). A tulajdonánál lefogalt népek egyetlen igaz és élő Istenként úgy nyilatkoztatta ki magát, hogy Izrael megtapasztalja, milyen úton vezet Isten az embereket, és hogy ezeket az utakat magának a próféták ajkán át szóló Istennek szavából napról napra mélyebben és világosabban megértse, és egyre szélesebb körben tárja a népek elé (vö. Zsolt 21,28-29; 95,1-3; Iz 2,1-4; Jer 3,17). (Dei Verbum, 14.)

III. A kinyilatkoztatás

A. Azokat az igazságokat, amelyeket Isten kinyilatkoztattott, a SZENTÍRÁS és a SZENTHAGYOMÁNY tartalmazza.

B. A Szentmagyomány Istennak az az iratlan szava, amelyet Krisztus a Szentlélek közvetítésével adott át az apostoloknak, és amelyet azok továbbadtak utódaiknak.

C. A Szentmagyomány a hitvallásokban, az Egyház szertartásaiban és imáiban, valamint a pápák és püspökök hivatalos tanításában jelenik meg.

D. Mielőtt az Újszövetséget leírták, előszóban adták tovább, és a Szentmagyomány része volt.

E. A Szentírás Isten szava, amelyet a Szentlélektől sugalmazva leírtak, és a BIBLIA tartalmazza. A katolikus Egyház tanításának alapvető forrása.

F. A Biblia hetvenhárom könyvből áll. Ez két részre oszlik: az ÓSZÖVETSÉGRE és az ÚJSZÖVETSÉGRE. Az Ószövetségbe negyvenhat könyv tartozik, az Újszövetségbe huszonhét.

G. Az Ószövetség könyvei Isten kinyilatkoztatásának azt a részét tartalmazzák, amelyet a Krisztus eljövele előtt élt embereknek adott.

H. Az Újszövetség könyvei Krisztus szavait és tetteit, az apostolok tanításait és a korai Egyházban való tevékenységüket tartalmazzák.

I. Az Újszövetséget négy részre lehet osztani:

1. Szent Máté, Márk, Lukács és János EVANGÉLIUMA. A négy evangélium Krisztus földi életét mondja el.

2. AZ APOSTOLOK CSELEKEDETEI az apostolok tevékenységének története a Jézus mennybemenetelét követő időben, Szent Lukács műve.

3. A huszonegy LEVÉL, amelyek Szent Péter, Pál, Jakab, János és Júdás nevét viselik, és amelyeket az ő tekintélyük hitelesít.

4. A legutolsó könyv a JELENÉSEK KÖNYVE, amelyet Szent János evangélista írt.

J. Azokat a legfőbb igazságokat, amelyeket Jézus a katolikus Egyházon keresztül tanít, az APOSTOLI HITVALLÁS tartalmazza.

DECEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Advent hétköznapjain reggel 6-kor Rorate hajnali mise. December 24-én (hétfőn) - Szenteste - éjféle mise, előtte a gyerekek karácsonyi játékokat adnak elő. Karácsony mindkét napján és újévkor délelőtt 10-kor, és este 5-kor lesznek a szentmisék. Év végi hálaadás december 31-én, hétfőn este 5-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában
december 9-én, vasárnap fél 12.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise. December 24-én - Szenteste - 5-kor tartjuk az éjféle misét. Előtte gyerekek pásztorjátéka. Karácsony mindkét napján és újévkor reggel 8-kor. Az év végi hálaadás december 31-én, délután 3-kor lesz.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 15 órakor. December 24-én hétfőn reggel nincs, - Szenteste - éjféle mise. Karácsony mindkét napján és újévkor délelőtt 10-kor. Karácsony első napján az önkormányzati szeretetotthonban délután 2-kor, másnapján 3-kor a református szeretetotthonban. December 31-én, hétfőn reggel nincs mise, az év végi hálaadás este 5-kor lesz.

„A Szentmagyomány és a Szentírás szorosan összefonódik és átjárja egymást. Mert ugyanaból az isteni forrásból fakad mind a kettő, igazából egynek mondható és egy cél felé irányul” (lásd Dei Verbum, 9.). Mindkettő jelenvalóvá és termékenyvé teszi az Egyházban Krisztus misztériumát, aki megígérte, hogy övéivel marad „minden nap a világ végéig” (lásd Mt 28,20). „A Szentírás Isten szava, mert az isteni Lélek sugalmazására foglalták írásba” (lásd Dei Verbum, 9.). „A Szentmagyomány viszont Isten szavát, amelyet Krisztus Urunk és a Szentlélek bízott az apostolokra, sértetlenül származtatja át ezek utódaira, hogy az igehirdetésükkel, az Igazság Lelkének fényénél, hűségesen őrizzék, kifejtsek és terjesszék.” (lásd Dei Verbum, 9.) Mindebből az következik, hogy az Egyház mint a kinyilatkoztatás megbízott továbbadója és értelmezője „nemcsak a Szentírásból meríti az összes kinyilatkoztatott dolgokra vonatkozó bizonyosságát. Ezért mindkettőt egyforma áhitattal és megbecsüléssel kell elfogadni és tisztelni” (lásd Dei Verbum, 9.). (KEK, 80-82.)

Az első keresztény nemzedéknek még nem volt írott Újszövetsége. Maga az Újszövetség tanúskodik az élő hagyomány folyamatáról. (KEK, 83.)

IV. Az Apostoli hitvallás

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében. És Jézus Krisztusban, az ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban; aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától; szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették. Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül; fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atyaisten jobbján; onnan jön el ítélni élőket és holtakat. Hiszek Szentlélekben. Hiszem a katolikus Anyaszentegyházat; a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát, a test feltámadását és az örök életet. Amen.

Szent Imre herceg Magyarország éke...

Szent Imre herceg Magyarország éke, szűz tiszta élet legszebb példaképe – csendült fel az ének a hívek ajkán, akik zsúfolásig megtöltötték templomunkat. A Szent Imre napi búcsúra sokan zarándokoltak el a környező helységekből, eljöttek: Békésszentandrás, Dévaványa, Hunya, Kétsoprony, Kondoros, Körösladány, Ecsegfalva, Kunszentmárton, Újkígyós, Szarvas, Mesterszállás, Gyoma hívei.

Laci atya köszöntötte a megjelenteket, majd elkezdődött a szentmise. Bielek Gábor atya prédikációját így kezdte: „Boldogok akik ünnepegni tudnak” majd beszélt Endröd megalapításáról, amelynek ebben az esztendőben van 230. évfordulója. Hosszan ismertette Csernus Mihály c. apát, plébános életét, Endrödért kifejtett munkásságát, akinek a mai napon emléktáblát avat az egyház. Az oltár felé fordulva kért Csernus Mihály nevében bocsánatot, akiket akarva- akaratlanul megbántott. Az elhangzottak után kerül sor a Millenniumi Zászló megszentelésére, melyet a Szent Imre Egyházközségért Alapítvány adományozott az egyháznak. Itt soroljuk fel az adományozók nevét: Ambrózi László, Császárné Gyuricza Éva, Csikós József, Farkasinszki Zsuzsa, Farkas Máté, Timár Lajos és neje, Szabó Zoltán, id. Szmola Sándor, Ungvölgyi János, Ungvölgyi Vince, Vaszkó András, és az MKDSZ helyi szervezete, a Honismereti Alapítvány, az Oltáregylet. A millenniumi zászlóra az első szalagot a Templomos Lovagrend helyezte el.

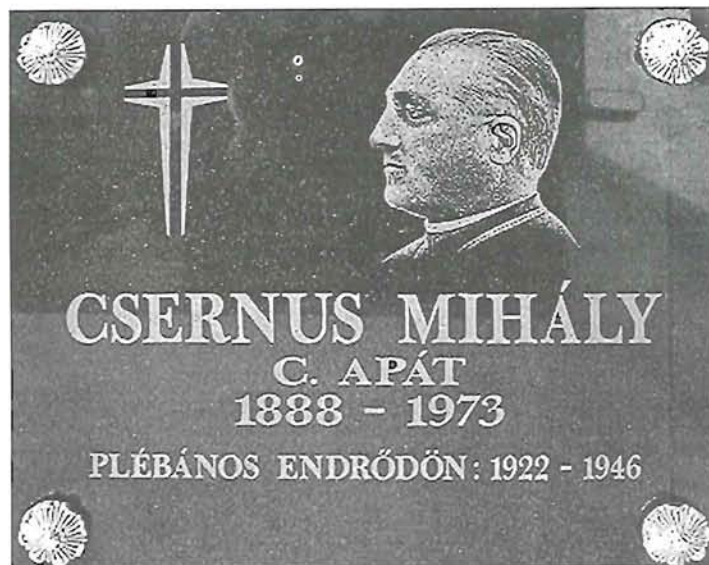
Mise után a körmenet következett, amelynek befejeztével a hívek Csernus Mihály felavatandó emléktáblája előtt gyülekeztek a plébánia kertjében. Itt említjük meg, hogy a táblát az Endrödiek Baráti Köre Egyesület adományozta. Avató beszédet Hunyad Simon Péter mondta, akinek beszédéből idézünk:

„Igen tisztelt ünneplő közönség!

Édes mindnyájan!

Engedjék meg nekem, hogy megköszönjem az Endrödiek Baráti Köre vezetőségének azt a kitüntető lehetőséget, hogy itt most méltó beszédet mondhassak Csernus Mihály apát plébános urunk emléktáblája felavatása alkalmából.

Hajdanán, a múlt század első felében, a két világháború között, a Hármaskörös folyó bal partján volt egy erőteljesen fejlődő falu: Endröd. Lakói szorgalmas, jóra való, dolgozó emberek voltak. Az I. világháború elvesztése, majd a csúfos trianoni békekötés teljes nyomorba döntötte az országot, s így a falu lakóit is.” Beszélt az endrödiek nyomorúságos életéről, majd így folytatta: „Gyerekként volt böven, az akkori statisztika szerint 3.9 gyermek volt átlagosan a családokban. Békés megye és az Alföld legszaporább faluja voltunk. A 3-4-5-6 gyermekes családok átlagos népességnek számítottak. De hát bizony, mint minden másból is, ebből is nagy baj keletkezett. Nem volt iskola, nem volt a börtüvetés tanulására lehetőség. Bizony mondom Néktek feleim, hogy az I. világháború idején a mai Hunya községben, az akkori Konodros-tanyák térségében a lakosság 23%-a analfabéta volt, a saját keresztjét a vállán hordozván, aláírás helyett alávéste a keresztet.” Megrázó szavakkal ecsegtelte a múltat, majd ezt mondta: „Ekkor helyezte a Nagyvárad Egyházmegye Csernus Mihályt káplánként a faluban, majd Schiefner Ede plébános után ő töltötte be a plébánosi tisztséget. Felismerte a helyzet tarthatatlanságát, azonnal megfogalmazta és megszervezte a tennivalókat. Bölcs előrelátással a kultúra felé nyitott: megszervezte a Polgári Iskola létesítését. Hogy példát mutasson a falu lakosságának, az építkezés költségeihez családi vagyonaiból nyolc vagon búzát adományozott, és ha összejött egy iskolára való



nebuló létszám 2 éven belül iskolát kapott az a határrész. Így épültek Varjas, Nagylapos, Kocsorhegy, Décspáskom, Öregszőlő, Keretek, Ugar, Polyákhalom, Pogánysor, Tanító-telep tanyai iskolái. Az egész megye területén nem volt olyan falu, ahol 10 tanyai iskolát építettek volna.

Ezekben az iskolákban több mint 600 gyermek tanult évente. Gróf Klebesberg Kunó kultúrpolitikáját ő valósította meg Endrödön példás eredménnyel. A falu szegényeinek sorsát is ő karolta fel, otthont biztosított a részükre. Kezdeményezésére népművelődési estéket szerveztek. A faluban Munkásotthont, a tanyavilágban gazda-köröket szervezett.

Több esetben nemzetgyűlési képviselőnek választották. Megépítette a Kondoros-Endrödi majd a Gyoma-Endrödi köves utat. 1930-ban a „Népház” megépítése következett, melyet a Kultúra-Háza néven avattak be a köztudatba. Nagyon agilis, törtető ember, célratörő vezető egyéniség volt, s egyben jó szónok is. Mindezek mellett emberséges, minden bajban segítőkész volt. Nem engedte meg, hogy a falunk szülöttét, Rózsahegyi Kálmánt és családját elhurcolják az embertelen zsidótörvény keretében. A kormányzóhoz személyesen írott kérelmében szót kért és kapott is kormányzói menlevelet részükre.” Beszédét Csernus apát életútjával fejezte be, szólván a születéstől, halálig eltelt időre. Avató beszédét Hunyad Simon Péter ezekkel a szavakkal fejezte be: „Mi, akik mezitlábás tanyai gyerekként jártunk az ő általa teremtet iskolákba, kérjük a város vezetőit, hogy minél előbb iskolát nevezzenek el róla, és most kérem, hogy mindnyájan hajtsunk fejet emléke előtt.

A tábla leleplezése után Laci atya megáldotta azt, majd elhelyezte az egyház nevében koszorúját. Koszorút helyezett el még az Endrödiek Baráti Köre nevében Császárné Gyuricza Éva, a Rózsahegyi Általános Iskola nevében Ladányi Gáborné igazgató és Varjú József igazgató helyettes.

Császár Ferenc



Ezer év magyar történelmének eseményei

Kedves Olvasóink!

Sorozatunk utolsó fejezetéhez érven választanunk kellett, hogy mivel is fejezzük be ezer év történelmének eseményeit. Hátra lett volna még a két szörnyű világháború és annak következményei, az '56-os forradalom és szabadságharcunk felidézése. Mindezekről ugyan már lapunk 8 éves fennállása alatt többször is említést tettünk. Épp ezért a sok harc és önállóságunkért vívott annyi küzdelem után felidézzük a kiegyezés utáni béke éveit".

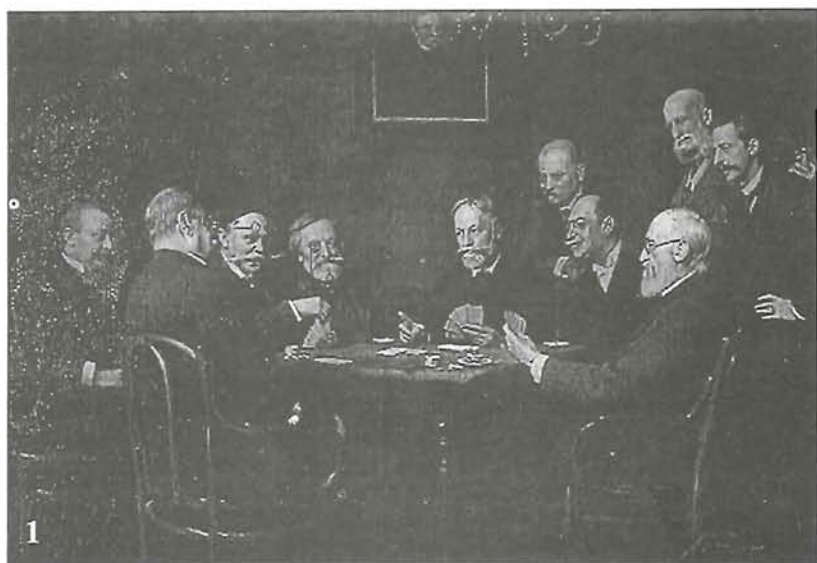
Az 1867-es kiegyezést, a megbékélést, elősegítették Ausztria sorozatos vereségei; az 1859-es francia és az 1866-os porosz háborúk sikertelen harcai, de Olaszországban Garibaldi vezetésével megindul az egységes olasz nemzetért vívott küzdelem. Ezer ága-boga van annak az államjogi konstrukciónak, amely a kiegyezés után jön létre, s amely ezt megtestesíti az **Oszták-Magyar Monarchia**. 1867-ben kerül a magyar korona I. Ferenc József és Erzsébet fejére. A monarchia kialakításában van nagy szerepe Deák Ferencnek, akit a nemzet a haza bölcsének nevével tisztelt meg. Megkezdődik tehát mintegy másfél emberöltőn át tartó boldog békeidők kora, melynek az 1896-os magyar millennium ad méltó keretet; Kossuth hamvainak hazahozatala, a Millenniumi Emlékmű, a Vajdahunyad vára, a ma is csodálatra méltó neogótikus Parlament megépítése és sok-sok emlékmű. A gazdaság fellendül.

Ennek a kornak néhány eseményét idézzük az olvasó elé, ismét jeles alkotók munkájának bemutatásával.

Ferraris Arthur képe: Történelmi tarokkparti címet viseli (1). A képen Tisza Kálmán, Eötvös Károly, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán Podmaniczky Frigyes. A kép arra utal, amikor még a politikai és szellemi élet fő kérdései nem a parlamentben, hanem előbb kaszinók kártyasztala mellett döltek el.

Következő lépünk címe: Liszt Ferenc hangversenyt ad a királyi pár előtt a budai várban. (2) Ebben a korban érik nagyra művésze, aki bár csupán néhány szót tud magyarul, mégis, tört magyarságával is, magyarnak vallotta magát.

S végül villantsuk fel Benczúr Gyula két festményét: Erzsébet királyné (3) és gróf Andrássy Gyula (4) alakját. Erzsébet királyné kora egyik legszebb asszonya volt, s akit a magyarok oly nagyon szerettek, s ő maga is nemcsak megtanult magyar nyelven, tanulmányozza történelmünket, hanem érzelmeiben is kimutatta ragaszkodását a magyarokhoz. Andrássy ugyancsak kora legszebb férfialakja volt, kibén a sportos testi alkat, az éles szellemi elmével egyesült. Mint tudjuk, 1849-ben Görgey segédtisztje, később az emigráció vezetője, akit 1851-ben távollétében halálra ítélnék, amnesztiával hazatér, 1867-től kormányelnök, tehát ő a második felelős magyar miniszterelnök, később a külügyminisztérium élére kerül.



A magyar kereszténydemokrácia apostola - V. fejezet

A parlamenti ellenzék vezére



A végéhez közeledő világháború új fejezetet nyitott a magyarországi kereszténydemokrácia történetében. Apor Vilmos unokaöccse, Pálffy József, korábbi országgyűlési képviselőnek vezetésével – Kovrig Béla emlékiratai szerint – 1944. október 13-án megalakult a Keresztény Demokrata Néppárt. Pálffy indítványára az alakuló ülés egyhangú határozattal meghívta Barankovics Istvánt a párt Igazgató Bizottságába. Javaslatát az elnök azzal indokolta, hogy a Magyar Frontban szerzett tapasztalatai meggyőzték: ott Barankovics Istvánt tartják a haladó szociális katolicizmus hiteles reprezentánsának. Barankovicsot hamarosan, az 1945. február 27-ei vezetőségi ülésen a párt főtitkárává választják.

Barankovics 1945. szeptember 25-én a Krisztus Király Egyházközség nagyteremben ismertette pártja programját, és lépett egyben a szélesebb nyilvánosság elé. A szemtanúk emlékezete szerint: „A hallgatóság jól fogadta Barankovics bemutatkozását.”

Az 1947. augusztus 31-én lezajlott választásokon a Néppárt – nem kis meglepetésre – 827.113 szavazattal az ország második legnagyobb pártja lett. (Örök kérdés, hogy a Kommunista Párt a kék cédulákat leszámítva hány voksot kapott volna?)

A DNP (Demokrata Néppárt) választási sikerét Barankovics a párt lapjában, vezércikkben értékeli. Bizonyítottak látja, hogy a magyar lélekben a múlt hagyományai, a kereszténység és egy új szociális és demokratikus rend kívánalma összekapcsolódik.

A parlamentben Barankovics a politikai, a külügyi, a pénzügyi, és később a közoktatási bizottságban vállalt tagságot.

Parlamenti beszédeit lapunk kis terjedelme miatt nem tudjuk közreadni, csupán megemlítjük, hogy igen hatásos volt beszéde a Dinnyés-kormány programja feletti vi-

tában. Támogatásukról biztosította a hároméves tervet, azzal hogy annak szakszerűségén és pártatlan igazságosságán örködni fognak. Ez alkalommal is kifejti fenntartását a monopolkapitalizmussal szemben, mellyel szembeállítja az „evangéliumi szocializmus” gazdasági programját. Megállapítja: alapvető igénye az embereknek, hogy jól és szabadon éljenek.

De említhetnénk még az államháztartás vitelére adott kormányfelhatalmazás meghosszabbításának vitájában elhangzott felszólalását, majd a rendeleti kormányzás veszélyeiről elhangzottakat. A költségvetés vitája során Barankovics példát mutat a konstruktív ellenzékiségre. Felszólalása rendkívül tárgyyszerű és kellőképpen alátámasztott. Legnagyobb parlamenti beszéde az iskolák államosítása kapcsán hangzik el. Fejtegetésében abból indul ki, hogy a nevelés egyaránt joga és kötelessége a családnak, a társadalomnak és az egyháznak. Nyíltan kimondja a törvényjavaslat mögött meghúzódó indítékokat: az állami iskola-monopólium a világnézeti totalizmus veszélyét rejti magában. Az ügy politikai vonzatait illetően megállapítja, hogy az állam részéről semmilyenfajta megegyezési szándék nem volt. Barankovics számára ezzel a kérdéssel lezárul egy korszak, amikor elvei feladása nélkül a rendszerrel való kényszerű együttélés lehetőségeit kereste: „Ekkor már én is, aki pedig valóban minden képességgel törekedtem az egyház és az állam között valaminő tűrhető állapot létrejöttét előmozdítani, úgy láttam, hogy az iskolaügyben többé nem az a probléma, hogy miképpen lehet az elvek feladása nélkül, de a nyílt harc kikerülésével két ellentétes elvi álláspont között egy elviselhető gyakorlati megoldást találni...”, hanem már csak a belenyugvás, illetve az elutasítás között maradt az egyházak választása.

Ezt követően a Demokrata Néppárt és Barankovics számára már csak a végjáték maradt. A DNP több képviselőjét megfosztották mandátumától, kisebb terjedelemben jelent meg a párt lapja a *Hazánk*, a Néppárt működését szerte az országban korlátozták. Ilyen körülmények között sem mondott le azonban a keresztény társadalomfelfogás, a kereszténydemokrácia eszméinek terjesztéséről. A DNP központjában 1948 novemberében Világnézeti Akadémia indult. Megnyitó beszédében Barankovics utalt rá, hogy szerte a világban lényeges változások zajlanak a gazdaság, a társadalom és szellemi átalakulás terén. A változások mögött egy világnézeti csata zajlik. A keresztény embernek ezekben az időkben nem pusztán joga, hanem kötelessége is törekedni arra: környezetét keresztény hitével összhangba hozza.

1948. november végén Rákosi az MDP Központi Ve-

zetőségi ülésén nem hagyott kétséget afelől, mi vár a pártra. Többek között így nyilatkozott: „Barankovics pártja nem tudt az egészségesen tárgyilagos lenni, és ezért az ellenzékiségben is pozitív működés terére lépni... Ez a párt a fasizmus legális búvóhelye, csak nyűg és fölösleges teher a demokráciában. Ennek megfelelően el is fog tűnni...” A vádakra a *Hazánk* vezércikkében válaszolt.

Utolsó nagy parlamenti beszédére a Dobi-kormány programjának vitájában került sor. Még egyszer összefoglalta álláspontját a legfontosabb kérdésekben: szükségesnek tartotta az állam és az egyház viszonyának rendezését, a gazdasággal kapcsolatban leszögezte, hogy a munkavállalóknak lehetőséget kell adni nemcsak az állami, hanem a szövetkezeti és magánszektorba történő elhelyezkedésre is: „nekünk nem ideálunk az állami bér-munkások társadalma.” A harmadik kérdéskörként a szabadságjogokat érintette.

Barankovicsnak a magyar országgyűlésben elmondott utolsó mondatai tisztességéről tesznek tanúbizonyságot: „Mi nem változtunk, de megváltoztak körülöttünk – a Kormány politikájának következtében – a körülmények... Mi inkább a következmények levonására, mint programunknak a változott körülményekhez való idomítására vagyunk hajlandók.”

Barankovicsnak még Magyarországon eltöltött néhány utolsó napjáról fennmaradt naplórészletekből van tudomásunk. Ebben számol be utolsó beszélgetéséről Rákosi Mátyással. Rákosi elmondja neki, hogy a Néppárt a klerikális fasizmus és a fekete reakció ravasz képviselője. Rákosi jelezte, a számára legalkalmasabb időben kéri fogja a Néppárt önkéntes feloszlásának bejelentését Barankovicstól. Ebben el kellett volna ismernie, hogy a Néppárt antidemokratikus, népellenes politikát folytatott. Barankovics ezt megtagadta, mire Rákosi közölte: nincs tisztában a helyzetével. Barankovics válasza: „Tudom, hogy csak a lét és a becsület között van választásom, de a becsületet választom.”

(A szemelvényeket KOVÁCS K. ZOLTÁN és GYORGYEVICS MIKLÓS: „Híven önmagunkhoz” c. könyve címben megjelent fejezetének felhasználásával készítette Császár Ferenc)

Az ablak teszi a házat



MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Égőáldozat

1980. június 3-án születtem Szeghalmon. Édesapám Tímár Antal, édesanyám Uhrin Mária. Negyedik éve járok a Debreceni Egyetemre, magyar-angol szakra. Különösen a misztikus-vallásos vagy képzeletközpontú költészet és próza érdekel. Az Emily Bronte költészetének misztikájáról írt dolgozatom az előző tanévi OTDK-n második helyezést ért el. Ugyancsak az előző tanévben az Angol-Amerikai Intézet novelláiró szemináriumára megírtam az Égőáldozatot, eredetileg angol nyelven, „Burnt Offering” címmel, ezután fordítottam le magyarra. A címben szereplő Égőáldozat a leégett hunyai templom volt.

Csak egyetlen rövid éjszaka volt, az év legrövidebb éjszakája.

Az átlátszatlan ablakok miatt nem látszott a lenyugvó nap, de nem bántam, mert még a naplementénél is jobban szerettem nézni a kettős színű üveglablakokban fellobogó kettős színű fényeket. Arannyá válnak a sugarak, ahol fehér az üveg, és lázas vörössé az ablakok közepén, a borostyán színű üvegkeresztekben. Ilyenkor azt szeretném, bár az egész világ egyszerre lángoló üveggé változna, én meg csak nézném, csak nézném örökön örökre.

Majdnem az egész templomot beláthattam, mert a hátsó padban ültem, a kezem a padtőn összekulcsolva, ahogy tanítottak. Csak a sötét, nehéz tölgyfából ácsolt bezárt templomkapu, a kórus, a kórus oszlopai és az oszlopok tetején álló szobrok estek ki a látóteremből, de tudtam, hogy ott vannak, gyerekkorom óta ismertem ezt a templomot, sötétben is tudtam volna tájékozódni. Kellott is már, mert lassan a külvilágból érkező utolsó fények is kihunytak, és csak a templom maradt, meg én.

A meleg nem nyugodott le a nappal együtt. A meleg sohasem nyugszik le teljesen a templomokban (mert aki azt hiszi, hogy a templomokban szörnyen hideg van, nem is tévedhetne nagyjából), de ma éjjel mintha még erősödni is kezdett volna, ahogy a fények végképp kihunytak, leszállt az éj, és a templom ébredezett. Éreztem, láttam a sötétben lüktető újszülött forróságot, újszülött fényeket. Máriát, amint gyöngéd, lágy simogató tekintetével egyenest rám néz. Amikor kicsi voltam, és a nagymamámmal meg a húgommal együtt ültem az első sorban, akkor is mindig úgy éreztem, hogy rám néz. Talán nem is csak engem nézett, talán mindenkit nézett, állandóan, jóságosan, figyelmeztetően, de csak én értettem a figyelmeztetést, és én senkinek sem tudtam elmondani. Azt viszont sose gondoltam volna, hogy itt többről van szó, mint az úgynevezett gyermeki hitről, amiről azt mondják, hogy az ember sajnos az évek során elveszíti, mert rá kell jönnie, hogy Mária csak egy szobor. Pedig bizony többről volt szó. Mária fel-emelte az arcát és rám mosolygott.

- Jó estét – köszöntem tiszteletteljesen. A hangom ugyan nem visszhangzott a falak között, de azért lehetett hallani.

- Jó estét – felelte – Vártalak, de már azt hittem, ma éjjel nem is jössz. Akkora a hőség, meg lehet itt sülni elevenen.

- Azért eljöttem. Nem akartam csalódot okozni. Meg nem is gondoltam, hogy te is ér-



zed a forróságot, azt hittem, a te örökké égő Szíved mellett egy nyári éjszaka nem sokat számít már.

Néztem égő, törtől átjárt szívére örökre, mozdulatlanul mutató, halvány, törekeny kezzeit. Szíve omló arany sugarakban lüktető, arca és keze lázas fehér, köntöse szikrázó, forró, lágy kék, mint a júniusi ég, de valahogy üdítő is, mint a lágy júniusi fuvalatok, és a szeme csillogó melegbarna.

- Ez igaz, de ma éjjel valahogy más. Nem érzed?

Átnézett a másik oltárra, szomorú, komoly, Szívére mutató Fiára. A Szíve égő, omló arany, lüktető arany, arany töviskoszorúval koszorúzott arany, a köntöse lázas vörös. Krisztus nem szólt, nem nézett fel, de tudtam, hogy felel neki.

- Azt akarod mondani, hogy ez az az éjszaka, Jézus? – suttogta Mária. Krisztus nem szólt. Nem nézett fel.

- „A te lekedet is tör járja át” – mondtam, mert Krisztus azt parancsolta, hogy így szóljak.

- Nagyon jó – szólt közbe Szent László a főoltárról. Lázas vöröst szikrázó ezüsttel váltó pajzsára nyugtatta fáradt testét, roppant pajsza volt. Krisztus Első Katonájához Méltó. Még fáradtságában is méltóságteljes, parancsoló tekintete és alakját körüllobogó bíbor-köntöse rávallottak a királyra. – Jól ismered a vallást. Sok ilyen követő kellett volna nekem annak idején, aki így tudja idézni az Írást, mint te.

- Ó, nem, Felső – válaszoltam -, be kell vallanom, hogy a látszat csal. Ennyire jól azért nem ismerem az Írást, és a hitem sem mérhető a te sziklahitedhez. – Nagyon szégyeltem magam, de ezt be kellett vallanom. Sohasem volt szabad hazudnom, az örökre növekvő forróság éjszakáján különösen nem.

- Az az éjszaka – mormolta, Krisztusra nézve. Ő nem nézett vissza, nem láttam a szemét, de jól tudtam, mit parancsol.

- „A többi jó földre hullott s termést hozott, az egyik százszorosot, a másik, hatvanszorosot, a harmadik meg

harmincszorosot.” – Már alig bírtam beszélni, mert a könnyek fojtogattak, mégsem sirtam. Nem volt szabad.

- No, ne légy már olyan szomorú – hallottam Szent Antal hangját a hátam mögül. Tudtam, honnan jön a hangja: mindig is ott állt a kórus alatt, a homályban. Hátranéztem.

- Bár én is úgy tudnék a kísértésnek ellenállni, ahogy te – válaszoltam, könnyeimet nyelve. Most lépett egyet, és lassan, ügyetlenül elindult az oltár felé. Nehezen ment, hiszen soha életében nem tette le még a lábát az emelvényéről. Megfakult barna csuhája valahogy elcsitított egy kicsit. Égő, lelkes barna szemét Krisztusra emelte. Fel akartam állni, odamenni hozzá, támogatni, de valami varázslat a padhoz kötött, vagy talán a lábam érszertt gyökeret, nem tudtam biztosan. Ócska gipsz csuháján apró repedések szaladtak szét, ahol a térde hozzáért, de észre se vette. Különben is, hozzászólt már a rongyos ruhához.

- Ma éjjel, ugye, nemhiába várunk? – kérdezte, de Ő nem felelt, Ő nem nézett fel. Ő csak állt örökké mutató kezeivel, én mégis tudtam, ő, hogy tudtam, mit parancsol!

- „Add el, amid van, az árát oszd szét a szegények között, így kincsed lesz a mennyben” – kiáltottam, félig már sírva. Még mindig semmi visszhang. Nem mintha annyi szövet borította volna a falakat, az igazat megvallva nem is borította őket semmi. A stációktól, templomi zászlóktól és a jelenleg meggyújtatlan villamos gyertyáktól eltekintve csupasz volt a templom fala, tiszta fehérre festve, olyan tiszta, tisztító, káprázó fehérre, hogy be kellett hunynom a szememet, aztán még a tenyeremet is rászorítottam, nehogy belevakuljak a ragyogásba, mégis láttam, láttam az egyre jobban belázasodó falakat, hevülő, fehéredő, tisztuló falakat a mély, megismerhetetlen sötétségben, és az összpontosuló sugarak lassú ívet rajzoltak – kerengő, szálló angyalok a lázas, égő tiszta fehér sötétségben, szemük égő, köntösük némán suhogó, aranszárnyuk között csorduló arany, Kánaán teje és méze csordul – láttam Szent Margitot a fényivre lépve, az oszlopfőről lassan leereszkedő, fekete-fehér apácaköntösbe öltözött alakját, Krisztus Úrunk menyasszonyát, szeme csukva, ajka félig kinyitva, körülötte örvénylő kardvirágok angyalokként kerengő menyasszonyi koszorúja, segíti az útján, ápolja hit és ártatlan vezeklés ütötte sebeit - a templom, teli kardvirágokkal, halvány narancsszínűekkel, élénk rózsaszínűekkel, világossárgákkal, hófehérekkel, némán suhogók, angyalok köntöse, repesők, szállók, erre-arra hajladozók, törekeny templomüveg-szirmaikon átsütő fények, az egész templomot betöltő, simogató illatuk, akár a szentség lángoló fényének, az égő, szent sebeknek egyre erősödő, álomba ringató illata, ringató illata, most

elalszom – elalszom – elalszom -

Csattanás! Éjjel van – az év legrövidebb éjszakája feléért.

- a toronyban most zúgni kezdő hangok, láthatatlan, de hallható hangok, hangjuk elvisszhangzó hang, egyik faltól a másikig verődik, repül, boldogan játszik, a lázas falakat borító kardvirágok kupolát szönek a fejünk



főle a fényivekből, mert egyre több és több a fényív, és saját templomüveg-virágkelyhek-ből, narancs, rózsaszín, sárga, fehér -

- Az egész hatalmas virágharang lassan ring erre-arra, ahogy a harang egyik falától a másikig visszhangzó énekként szálló angyalok mozgatják, most még messze a fejünk fölött, és ahol csak hozzáérnek a hatalmas virágharang falához, az azon a folton belázasodik, felizzik a szent tűz édes sugarában, és halkán felzendülő éneke felső szólamot ad a toronyból jövő harangzúgáshoz -

- narancs, rózsaszín, sárga és fehér zuhogó, omló forgataga csorog az angyalszárnyak közé a templomüveg-virágharangból, ránk hulló gyengéd, kedves, simogató zápor, tej és méz, nem kíván többé más ételt és italt, aki egyszer kóstolta. Margit, Krisztus Urunk menyasszonya felemelte az arcát és hagyta, hogy a kardvirágokból áradó méz beborítsa. Egy pillanatra se nyitotta ki a szemét. Letérdelt, kitérte a karját, és véniát vetett az Ó oltára előtt. A fehér kardvirágok azonnal beborították, égő szirmaik kinnal fogták körül, de nem érzete a sebeket. Mosolygott. Az üvegkupola lázasan éneklő foltjai egyre szaporodtak, egyre hevesebben izzottak, egyre hangosabban szóltak. Végre szabad volt sírom, és én sírtam is, nem tehettem mást.

- Ó, ha követni tudnának! – kiáltotta Szent Antal.

Lassan, nagyon lassan botorkált a padsorok között az oltár felé. Margit fiatalon halt meg, Antal viszont idősebb volt már, úgy-hogy most nem bírt úgy sietni, ahogy szeretett volna, Krisztus még mindig láthatatlan tekintetében. Lágy aranyként csillogó sárga, világossárga, égő kardvirágok zuhogtak rá, szirmaik támogatták, üvegkelyhük olvadt aranyat, sárga tejet, sárga mézet öntött rá, megebezték, kineztek, de ő nem érzett semmit, csak az örömet, hogy biztonságosan lépked az oltár felé. Szeme lecsukódott: elájult a kintől, de öntudatlanul is ment, botladozott tovább, mindig előre az örvénylő virágok között, míg Krisztushoz ért, ahol végre összerogyhatott.

A kerengő angyalok egyre lejjebb ereszkedtek, egyre szélesebb körökben érintették a hatalmas templomüveg-virágkelyhet. Szaporodtak a lázasan éneklő foltok, a ringó üveg-harangban az aranyszárnyú angyalok nyomán. A harang kezdett gyorsítani, bár még mindig elég lassan ringott. Forró méz és tej és virágszirmok egyre sűrűbb és sűrűbb zuhataga hullott, narancs, rózsaszín, sárga, fehér, alig láttam tőlük és a könnyeimtől a fejem fölött, a templomüveg-kardvirágok között meg-megjelenő, el-eltűnő angyalokat. A kardvirág-harang teteje lázas teljes-vörösben izzott már, énekeiben eltűnt a harangok zúgása, vagy talán csak beleolvadt a felső szólam-ba.

- Fáradt vagyok, hadd lépjek be országo-dba, Uram – imádkozott Szent László. Meg-próbáltam letörölni a könnyeimet, és felnéztem rá. Már félig elborították a narancsszín kardvirágok, szenvedett a lángjuktól, de le is segítették a helyéről, ahogy a többiek, hogy Krisztus elé járulhasson. Ott letérdelt, aztán lefeküdt, és behunyta a szemét. Elaludt. A hőség és a kimerültség az igazak álmába ringatta. Pajzsán fekvő alakjára köntöse terült szemfedőnek, narancsszín kardvirágok zuhogó, zuhogó, zuhogó kavargása öntötte rá a tiszta borostyánból és üvegből való mézet és tejet.

A templomban kezdett elviselhetetlenné válni a hőség. Csilingelve tört össze egy ablak valahol, aztán még egy, még egy; látni nem láttam őket, csak a csengést hallottam a falat borító átlátszatlan üveg-harang mögöl. Recsegve repedezett a mész a falon, aztán a puffanásokból itélve a vakolat is kezdett nagy darabokban lehullani. A virágkupola-üveg-harangnak már majdnem kétharmadát borították be a lázasan éneklő foltok...nem is! többet! A harangnak már több, mint kétharmada izzott lángoló vörösben. Az összetörő ablakok fehérsége és borostyánja is beolvadt a harangba.

Most már teljes erőből zokogtam, de nem is hallatszott a sebesen ringó harang zúgásában, a kupolát betöltő üvegzenében. Soha-sem láttam még ilyen hatalmas kardvirágot, mint aminek lázas, lángoló vörös kelyhe most már szinte az egész templombelsőt betöltötte, és majdnem földig ért. Az alacsonyan szálló angyalokat a kezemmel is megérintettem volna, amikor átrepültek fölöttem. Égő képek, égő templomi zászlók, a hőség meggyújtotta a fehér villamos gyertyákat és azok a viaszal is jobban olvadtak. Mint a toronyban zúgó harangok hangja, az ő csilingelésük is, ahogy egyenként darabokra törtek, beleolvadt a vörös templomüveg örökkön örökké hangzó harangjátékába.

Egyszerre csak azt éreztem, hogy megszűnik a mozdulatlanú merevítő varázslat. Felpattantam, felugrottam a pad tetejére, és egyik padról a másikra ugorva rohanni kezdtem. Nem volt már idő kimászni a padsorok közé. Sose éreztem még ilyen könnyűnek a lábamat. Krisztushoz akartam futni, de arra már olyan sűrűn hullottak az égő virágszirmok, hogy nem tudtam áttörni köztük, úgy-hogy Mária oltárához zuhantam, aki még mindig ott állt fenn, reszketve, reménykedve, a körülötte kerengő, örvénylő rózsaszín kardvirágok égették az arcát, ruháját, örökké mutató kezeit, lüktető Szívét. Kitértem a karomat, átöleltem az oltárt, amennyire a szélességétől tudtam. Mária lábáig nem értem fel, nem mintha olyan magas volna az oltár, hanem mert térdeltem. Könnyeimen és az egyre omló, égő tejen és mézen keresztül nem láttam Krisztus alakját, de Mária látta,

mert feszülten figyelt abba az irányba, ahol Fia állt, kérdő tekintettel, könnyes szemmel, amit alig vehettem ki a rózsaszín kardvirágok zuhogó esőjében. Ahogy néha az angyalok elrepülnek fölötte, a szárnyuk megsimogatta az arcát. Most mintha valami szellem rohant volna be a templomba. Nem, mégsem szellem: ember. Nem tudtam kivenni az arcát, de láttam, hogy az égő szirmok között a fölöttárhoz rohan, aztán vissza a harang falához, ahol még nem vörös, és eltűnik. Vajon mit akart? Semmiképpen sem illett az égő harangba. Szerettem volna megkérdezni Máriától, de ő észre se vette, csak a Fiára figyelt.

- Jézus! – sikoltott fel. Őt is elérte hát a vörös virágkehely. A harangjáték olyan magasságokba emelkedett, hogy be kellett fogynom a fületem, nehogy belesüketüljek, de belül is zúgott a lángok, égő virágok visszhangzó zenéje, a virágkelyhek vörös kupolájának zenéje, égő, aranyszárnyú, fehér ruhás angyalok égő korszajából ömlő forró tej és méz, és a templom, tiszta, tiszta, teljében lángoló üvegből való, a júniusi égbe messze felragyogó, *soha* le nem nyugvó templom belépett az örökkévalóságba. En meg zokogtam, olyan boldogan, ahogy soha életemben még.

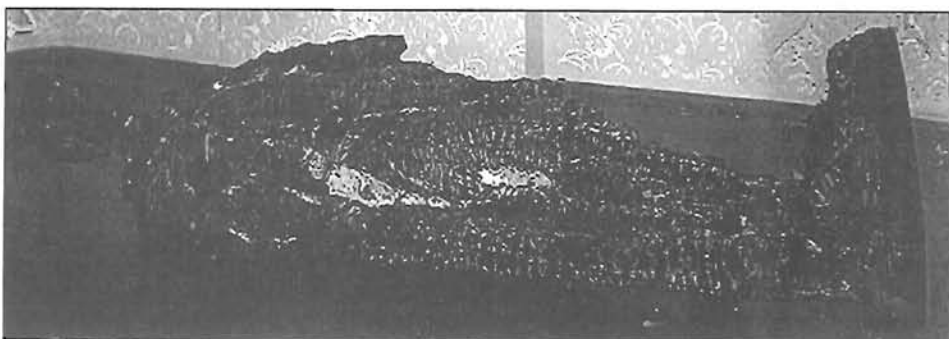
Amikor reggel felébredtem, még mindig teli volt a szemem könnyel. Sötétzöld fény töltötte be a szobát: a nap sütött át a vastag zöld függönyön. Igen, csak a nap emelkedhet így fel, semmi más. Igen a mennybemenetelnek az a misztériuma csak álom volt. Most meg kell győződnöm magam, hogy a csodák illúziója is egyfajta csoda, igen, és ma már ez az egyetlen módja annak, hogy megtapasztaljam, hogy megtapasztaljuk az örökkévalóságot. Igen, még az álmokért is hálát kell adnom Istennek, és meg kell próbálnom, megtalálni bennük az Ő különleges üzenetét, mint ahogy földi életem minden más közönséges eseményében is. Szóval most fel kell kelnem, és jó reggelt kívánnom a családom-nak.

És aztán megtudtam, hogy a nagyszüleim falujában a múlt éjjel, éjfélkor, villám csapott a templomba, és az a tűzoltók minden erőfeszítése ellenére porig égett. Semmi nem maradt belőle, csak a csupaszn téglák. Mária elszenesedett szobra, mementóként állva az összeomlott Mária-oltáron, és az Oltárszent-ség, amelyet a falu hittantánára mentett ki a lángok közül. Az egész falu kétségbeesetten gyászolt.

És én, én olyan boldog voltam. *Én* tudtam, hogy nincs semmi okom gyászolni, bár nem értem meg a csodát teljes egészében. Nem is érthettem.

Hiszen csak egyetlen rövid éjszaka volt, az év legrövidebb éjszakája.

TÍMÁR KRISZINA



Nemcsak alkotóként, de néprajzkutatóként is tevékenykedik

„A szobrász anyaga nemcsak a kő, a fa, hanem inkább a tér...”

Október 19-én pénteken a délutáni órákban a gyomaendrői Kosuth úti Óvoda nevelőtestülete rendezésében ismét megnyílt az Ovi-Galéria, ahol Szonda István képzőművész kiállítására került sor. A megnyitót megelőzően a Katona József Művelődési Központban a Körösmenti Alapfokú Művészeti Iskola néptáncos gyermekei köszöntötték a vendégeket.

A Megnyitón Koszecz Sándor művész-tanár az Életfa Kulturális Alapítvány elnöke méltatta Szonda István munkásságát. Szavaiából idézzük:

„Örömmel fogadtam a felkérést, hogy egy olyan óvodában, ahol az érték közvetítés kiemelt szerepet játszik a mindennapi nevelőmunka során, képzőművészeti kiállítást kell megnyitni” – kezdte meg előadását a tanár úr. Majd beszélt az ősidőből származó és a népi lélekben megőrzött kultúráról, az alkalmazott művészet harmóniateremtő és szellemi, lelki eligazító erejéről. Előadását így folytatta: „Szonda István barátom pályája a szobrászattal kezdődött. Ha innen vizsgáljuk az eddig eltelt időt, akkor azt láthatjuk, hogy különös anyag a kő, a fa. Nemcsak a szobrász van hatással az anyagra, az anyag is visszahat, tanít. Elsősorban talán arra, hogy a szobrász anyaga nem csak a kő, a fa, hanem inkább a tér. A teret formálja, alakítja át. Csomópontokat hoz létre, melyek szellemi és lelki életünk „útkeresztvezetői” eligazításunkat szolgálja. A térformálás által így változik meg életterünk. Vagyis az az alkotói lét a hiteles, amely át tud lépni hétköznapiaink világába is, eggyé tud válni vele. Az alkotói folyamat így hétköznapi életünk szerves részévé tud lenni. Ebben a gondolatmenetben teljesen logikus lépés, hogy Szonda István figyelme a régi kézműves mesterségek felé fordult és egymásután jelentek meg alkotói pályáján azok az elemek, melyek mind-mind más oldalról, de mégis ugyanazt a gondolatot erősíti; egy szellemiségében, lelkületében szétfűzött világban törekednünk kell arra, hogy Egész-ben lássunk, vagyis szemléletünk egészséges legyen. Az alkotói pálya vezérgondolatát hűen mutatja be a kiállítás. A szobrászi munkából nőttek ki a „használatos szobrok” és „térkonstrukciók”, a játékok és játszótérek. Egy iszlámmondás szerint az a művész, aki élete végén nem tudja legalább egy alkotását életre kelteni, örökre elkárhozott. Ez a mondás nagyon élesen hívja fel a figyelmet az alkotó felelősségére, hiszen az alkotó műve által mindig beavatkozik életünkbe, de ez a beavatkozás eredendően csak építő lehet. Pista barátomnak nincs oka félelemre (el van kényeztetve), hiszen művei a gyerekek által nap mint nap új életre kelnek, és az általuk hordozott értékeket erősítik használóikban is. Ugyanilyen alkalmazott művészet alkotói, pályájának másik jelentős területe, a nemezkészítés is. A nemez puha melegségével lecsendesít, és csendes szemléletűre készítet. A nemez, készítését tekintve is közösségi műfaj, használata pedig gyakran a már megépített tér belső rendjét alakítja át. Otthonossá, barátságossá és erőssé teszi. Érdemes kipróbálni, hogy milyen lelki hatása van a lakások belső terében ezeknek a takaróknak. Ez a hatás nemcsak anyagából, a gyapjából árad, hanem abból a mintakincséből is, mely eredetét tekintve ugyanolyan ősi, mint a gyermekeink rajzai! Ezek az önmagunkban hordozott alapkódolt ösképek jelentik a legfontosabb kulcsot mai korunk megértéséhez. (Hiszen mindannyiunknak olyanokká kell válnunk, mint a gyermek...) Ezt a megértést pedig nemcsak az alkotó, - de a tudomány eszközeivel is meg lehet közelíteni.

Szonda István nemcsak alkotóként, de néprajzkutatóként is tevékenykedik. A néprajztudomány megőrzi a kultúrát. Az alkotó újra teremti azt. De nem teljes a kép, ha a megőrzött és újratelemelt kultúra nem tud újra terjedni. Ez azonban már a pedagógus feladata. Szonda István barátom az Életfa Kulturális Alapítvány berkein belül és kívül



évek óta szervezi, vezeti azokat az alkotótelepeket, melyek az élő, természetes műveltség közvetlen áthagyományozódásának leghatékonyabb terepei. E rövid ismertető után ne azt kérdezzék, hogy ki is Szonda István! Képzőművész, kutató, vagy pedagógus? Ugyanis ezek a területek csak egy törmelékeny világlátás szempontjából tűnnek különbözőnek. Voltaképpen ugyanannak a felismert gondolatnak több oldalú, teljes megközelítéséről van szó. Törmelékeny világlátásunkat csak úgy tehetjük egésszé, ha tanulunk a múltból. De azt is meg kell tanulnunk, hogy hogyan lehet ezt a műveltséget nem mechanikus, hanem élő módon a mai kultúránk szerves részévé tenni. A kiállítás során ebből kapunk ízelítőt. Kívánom, hogy az alkotói pályája továbbiakban is töretlenül teljesedjék tovább.

E gondolatok jegyében a kiállítást megnyitom.”

A megnyitást követően Szonda István kézműves foglalkozást is tartott a nagycsoportos gyermekeknek az óvodában.

A kiállítás mindenki számára nyitva áll december 31-ig.

Császár Ferenc



Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197



GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A Kollégium nagyenyedi korszaka

Folytatás

A diákhumor a szolgálgyerekek parancsolóját nevezte pápának. A szolga végzett a tantermekben és lakószobákban minden teendőt. Szolga csak a nagyobb, fejlettebb elemista és az I-IV. gimnazista lehetett. Az V. és VI. gimnazista vigyázott a szolgálakra. Ezek

nem voltak se szolgálak se urak, neutereknek hívták őket. Közülük a két legtekintélyesebb alakú, legügyesebb diák volt a bíbornok. Ezek vigyáztak a neuterekre. Ők jelölték ki, hogy kik legyenek a kurzorok (futárok). Ezek voltak a rektor-professzor, az igazgatók, a tanárok, a tanítók, a kontra-szénior, a jurátusok, a pápa és a cipőosztó diák küldöncei. A neuterek hibáit cipőelvonással büntették. A fegyelem fenntartása érdekében büntettek is, ha arra a diák rászolgált. A legsúlyosabb büntetések a verés, az iskolai börtönbe való zárás, a jótéteményektől való megfosztás és végül - a törvények hatodik cikkelye szerint - a kollégiumból való kizárás. Ez utóbbit a „káros kóborlók“ esetében a kollégiumi anyakönyvből való kitörlés tette még megbélyegzőbbé. Hogy milyen felelősséggel és milyen rendszeresen járt el az iskolai bíróság a fegyelmezés terén, azt a kollégiumi jegyző esküje bizonyítja: „... a véleményeket és szavazatokat kedvezés vagy gyűlölség nélkül veszem be; a többség és okosabb fél értelmében hirdetem ki pörös ügyekben az ítéletet; a határozatokat úgy, amint kijelentetnek, tőlem telhető legjobb szövegezéssel jegyzem föl, azokat a feleknek minden csonkítás vagy hozzáadás nélkül, miképpen híven a jegyzőkönyvbe vettem, fogom kívánatukra kiadni.“ Az iskolai büntetéseken kívül nagyobb csapás is érte a diákokat. A XVIII. század elején Enyed, újabb gyásznapokat élt át. II. Rákóczi Ferencz szabadságharcának folyamán Thoroczkai István kuruc generális bevonult Enyedre, a város polgárait Rákóczi hűségére feleskette és egy labanc kém embertelen megbüntetésével Rabutinának, a német hadak szebeni parancsnokának haragját magára, de egyúttal a dologban teljesen ártatlan enyedikre is felidézte. 1704 márciusában, a gyászos emlékü virágvasárnapon, Tige ezredes rendes csapatokkal és mindenféle gyüleléssel benyomult Enyedre. Hiába volt Pápai Páriz professzor ékesen szóló könyörgése, kegyetlenül felégették, kirabolták a várost. Aldozatul esett vagy kétszáz ember, köztük az iskola kontrascribája és néhány tógátus diákja: Debreczeni István kontrascriba, Szászalmi György praeceptor, Szotyori Imre, Dobolyi Ferenc, Szotyori György, Zágoni András, Krizbai Mihály, Váradi János, Krizbai György Marosvásárhelyi Péter és Kaposi Sámuel. Enyedi István professzor tizenkétéves kis kollégista fia is nehéz sebet kapott. A kollégium tanárai és tanulói a romok közül Toroczkóra vonultak. A hagyomány szerint a tanulóknak a Székelykő barlangja szolgált előadási teremül. A romokat újra építgető kollégiumnak három év múlva, egy másik labandulás elől újra menekülnie kellett. A kuruczorszak második felében vergődés volt az iskola élete: 1707-ben csak négy, 1708-ban öt tanuló subscribált diáknak.

Karácsonynak szent ünnepén halhatatlan költőnk, Endrőd szülötte, **Tímár Máté** versével köszönti szerkesztőségünk erdélyi honfitársainkat, kívánva Istentől áldott, kegyelemben teljes, szeretetben gazdag ünnepeket.

ERDÉLY

Ami a zsidóknak Jeruzsálem (az nekünk is a Kereszt jussán), s mozlímoknak a Kába-köve (üdvéért el, Mekkáig futván), az nekem Erdély, a kínok földje, ahol a mély-hitű magyarnak egybeszakad a múlt s jövőndő, s a jó és rossz is egybeszakadnak...

Ahol Árpád foglaló népét hun-maradvány székelyek várták, a Szent Lászlótól – Horthy Miklósig attila-gerinccel állták a vártát. Nyakukba szakadt Bécsnek, mócnak igáját nyögve, bármiáron s egyenlően mindig önmagukkal, mint Apor Vilmos és Márton Aron!

Nem lehet más nekünk a mérce, sem a magasban, sem a mélyben, az öntudatos magyarságban, és a sugárzó emberségben, mint a mában a tegnappal túlélni a golgota-jarást ha kell Fráter György baráti módra, s öngazdagítván a kivárást, míg feltámadásra ver az óra!

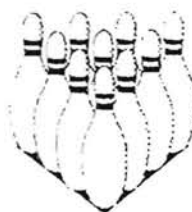
Kelemen deák súj fülembé Rodostói zengzetes szókat, hogy ez omló, bús Babilonban zágonbéli szép szókkal szóljak, Pázmány, Tamási, Nyíró vezessen, Wass Albert a kitartást adja, és ezeket jussolja tőlem a jövőndő minden magyarja...

Segedelmezz, Istenem, kérlek, bizodalmat adj, amíg élek, hitben mindent kibír a lélek, szárnyán reménynek! Adj alkotó szeretetet, szomjúhomban forrásvizet, éhet oltó lány kenyeret, s hogy számon HUNGARIÁVAL, ERDÉLY-t hódoló imával fejezzem be életemet!

Budapest, 1995. december 28-án

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Kovács Imre és Féja Géza Gyomáról és Endrőről - I. rész

E tanulmány közlésének az ad időszerűsége, hogy 2002 januárjában ünnepeljük a két település egyesítésének 20. évfordulóját.

Ez év első felében közölte a Gyomaendrődi Híradó a Gyomához szorosan kötődő társadalomkutató író, politikus, a Nemzeti Parasztpárt száműzetésbe kényszerült főtítkára, **Kovács Imre (1913-1980)** Gyomán, Gyomáról írt nevezetes tanulmányának, a **Paraszt-életforma csődjé**-nek fejezeteit. A tanulmány 1939-ben íródott, részben az író nagybátyjának, a Féja Géza íróval is barátságot tartó Kovács Endre kisgazdának ma is álló Mátyás király utcai házában: munkájában a 18. század végétől 1939-ig vázolja a szerző a gyomai paraszttársadalmat, a földbirtokviszonyok, a mezőgazdasági termelés alakulását. Sok szó esik benne Endrőről is, hiszen a közigazgatásilag akkor még külön állt katolikus község szoros kapcsolatban volt a szomszédos református Gyomával.

Kovács Imre az úgynevezett népi írókhoz tartozott, híres könyve a földtelen szegényparasztok, a zsellérség és uradalmi cselédség misztikus vallási szektákba menekülésének megrendítő rajza. **A néma forradalom**, 1937-ben jelent meg. Könyvéért perbe fogták, a Magyar Királyi Ügyészség látízás címén fogházra ítélte, s a közigazdaságtudomány negyedéves hallgatóját kizárták az ország valamennyi egyeteméről és főiskolájáról.

Osztóztól félig-meddig sorában a parasztság jobb életéért bátran kiálló falukutató irodalom kiváló képviselője, **Féja Géza is (1900-1978)**. Neki 1937-ben jelent meg a Békés megyei földnélküli s pár holdon nyomorgó parasztság elviselhetetlen helyzetét feltáró **Viharsarok** című munkája, amelyet az ügyészség elkozbottatott, szerzőjét börtönre ítélte, s megfosztotta tanári állásától. 1945-ben a fővárosból visszatért „fogadott szülőföldje”, Békés székvárosába Békéscsabára, s ott a Megyei Könyvtár munkatársa volt 1945-1956-ig. (Családja a Felvidékről származott, ő maga Léván érettségizett, egyik öse, Feja András hitvallásáért, az igazságért folytatott kemény harcért Caraffa 17.

századi véres eperjesi törvényszéknek esett áldozatául. Az író Trianon után Budapestre került, s a híres Eötvös Collegium tagjaként tanult német és magyar szakon.) A **Viharsarok** egyik fejezete **Gyoma s Endrőd** címmel a két szomszédos település fejlődésrajzát veti egybe, igen tanulságosan. Ezt most megtoldjuk Kovács Imre könyvének Gyomáról és Endrőről szóló összehasonlításával. (Ez a fejezet a Gyomaendrődi Híradóban nem jelent meg)

Féja Géza 1937-ben így írt: „Észak-Békés legérdekesebb pontja e két már-már összeépülő község. Gyoma módos, református 'mezőváros'. Endrőd jobbára törpebirtokos és munkásfészek, katolikus község. Gyoma mintegy 12.300, Endrőd 14.000 lelket számlál. (Gyoma ma is kb. 10.000 lelkes, Endrődön viszont csak kb. 6.000 ember él, a tévesztés és kuláküldözés, a két település 1982 évi egyesítésével járó leépítések folytán. Sz. F.) Gyoma magyar, némi, már beolvadt németiséggel, Endrőd magyar-szlovák keverék.) Gyoma egykézű, s igen módjával szaporodik, Endrőd ontja az embert, s rögtön ott van, ha egy kis rés nyílik a gyomai határban, legyen az földdarabka vagy béresség, tanyaság. Ahol az endrői ember megveti a lábát, ott gyökeret is ereszt. Gyoma az adott helyzetet őrzi, az adott földet és élet színvonalat akarja megtartani, Endrőd pedig hódít, szalmazsálba is megkapaszkodik. Gyoma igazi mezőváros, a polgárosodás külső jeleivel, módos kőházakkal, Endrőd azonban falu, külsőleg is belsőleg is. A gyomai gazda 40., de legkésőbb 50. életéve után otthagyja a tanyát, s végképpen a 'városba' költözik; eztán már erejét teljesen a "nyugalomnak", vagy pedig a közéletnek, esetleg a menyecskeknek szenteli. Példát szolgáltat erre a tömérdek nyugdíjas, főleg al-tisztek, kik még java korukban Gyomán telepedtek le, és mint fogyasztók s kupecskedő vállalkozók élénkitik a helyi életet. Endrődön a paraszti életforma még töretlen. A módos paraszt nem adja ki kezéből a gyepőt, dolgozik, vállalkozásokon tőri a fejét, bérletet ragaszt a földjéhez. A módos parasztlány Endrődön selyemharisnyát húz, s kosztümbe öltözik, de

kendőt köt a fejére. A paraszti életforma szimbólumát nem hagyja el.

Gyoma a józanság földje. S e józanság politikai téren a régi népi kollektivitást, közösségi érzést, tudatot is megőrizte bizonyos mértékben. Társadalmi téren a 'holdarisztokrácia', a sok holdú birtokosság uralkodik, politikai tekintetben azonban megszűnik minden holdhierarchia, s minden esetben felülkerekedik a közösség érzése és tudata: a gazdák közös frontot alkotnak a mezei és ipari munkássággal. A gyomai paraszt eredendő ellenzéki. Megszokta száz esztendő alatt, hogyha hű akar lenni önmagához, nem is lehet más. A hatalom politikai ágensei és irányító tényezői itten mindig a beköltözőt vagy idehelyezett idegenekből kerülnek ki, a bennszülött nem is tehet mást, megellenzi politikájukat és törekvéseiket. Nincs olyan ellenzéki mozgalom, mely visszhangra ne talált volna Gyomán, még Nagy György egykori köztársasági pártjának is sok híve volt, s 1922-ben országos 'megbotránkozást' okozott, hogy a gyomai magyarok még mindig a köztársaságot éljenzik. Politikai kultúrájuk természetesen alig van. A polgári pártok mindkét oldalon gondoskodtak róla, hogy ne is legyen. Akkor megszűnnék a nép kezelhetősége, a „fellelkesítés” lehetősége, s színvonalat követelne a jelöltől, bármilyen pártot képviselne is az. Az uralkodó politikának azonban volt egy áldásos hatása. Egy táborba verte itt a parasztságot és munkásságot egyetemét: a népjogok kiterjesztése érdekében, s a népjogok megnyirbálói ellen. Ez egyelőre a megfogható magyar mezei program.

E közösségi hajlamnak, illetve a lappangó hajlam politikai kibontakozásának megvannak a maga gyakorlati eredményei is. Az építőmunkások 42 tagú szakszervezete 1923-ban építő-szövetkezetet alakított. A szövetkezet a semmiből, minden alaptőke nélkül született, s nagyarányú építkezéseket vállalt. Nem gyűjtött tőkét, hanem a lehető legjobb munkabérek nyújtotta. Az angol építő-szövetkezetek indították útnak e magyar mozgalmat, 34 alakult az országban, de csupán a gyomai működik s virágzik mind-

maig. A tőkét az egyéni becsület pótolja s a szövetkezet minden munkavállaláshoz megkapja a szükséges anyagokat hitelbe. A polgári irányhoz tartozó nagykereskedő örömost pártolta a szocialista munkások vállalkozását, ami mélyen rávilágít Gyoma lelkületére.

Szövetkezt csináltak a gazdák is. Egy nagy gabonacég megbukott. A gazdák megvették a cég gabonátárolóját s gabonabevásárló szövetkezetet alakítottak. Emellett rátértek a gyümölcs és a kertészeti cikkek értékesítésére. A finnekkel e nyáron is 70 fillér volt a salátának való paradicsom. Abból indulnak ki, hogy még termoszkocsiban is érdemes szállítani, így is 20-25 fillér jut különként a gazdáknak. Érettségizett s nyelveket tudó fiatalembereket alkalmaz a szövetkezet, s minden módot megad nekik, hogy gabonakereskedőkké nőjenek. Ugyanezt látjuk a makói hagyományosveteknél: titkárakat évente külföldi tanulmányútra küldik. A szövetkezeti mozgalom, ha alulról indul, új közigazdasági vezetőség neveléséhez fog. S tévhit az, hogy a magyar népnek nincsen érzéke a szövetkezet iránt, valóban csupán burjánzó álszövetkezeteinket utálja. A gyomai szövetkezeteknek 10.000 pengő alaptőkére volt szüksége, 22 gazdát hívtak össze, kik együttükben 18.000 pengőt jegyeztek, s kijelentették, hogy szükség esetén a kétszeresét jegyzik.

A szövetkezeti mozgalomnak nagy segítőtársa a tőke gyomai megtakarítása. Megbukott egy nagy gabonacég túlméretezés miatt, egy másik a gyarló vezetés folytán, egyik álszövetkezet s egy kereskedelmi részvénytársaság hasonló okból. Csak az egyik százpengős kárt okozott a gazdáknak. E bukások okai a gazdák eladósodottságának, de egyúttal szövetkezésre ösztönzik őket. A Hitelszövetkezet viszont egész egyedülálló módon minden száz békebeli koronát 25 pengőre szanált. Azt is meglátták a gazdák, hogy a kis, de egységes és gazdasági szövetkezéssé fejlődött munkásszervezet milyen politikai súlyt képvisel. A példák itt valóban nevelnek."

Mementő!



Mindenszentek napján Körösszegapátiban voltam. Megható (s talán társadalmunkban még nem mindennapi) látványban volt részem. Miután a község virágdíszbe öltöztette a temetőt, nem feledkezett meg azokról sem, akik az I. és II. világháborúban áldozták életüket a hazáért, akik '56-ban a szabadságért a legtöbbet adták, az életüket, vagy akiket az idegen rendszer később küldött vesztőhelyre, vagyis legyilkolt. Felemelő érzés volt látni, amikor a szózat hangjai mellett méltóságteljesen lépkedtek a koszorúvivők. Nem lehet leírni az érzést, amely akkor eltöltött. A gondolat, mely akkor fejembe ötlött, az volt, hogy mire képes az a nép, aki nem tagadja meg a múltját, hanem erőt merít abból. Az ünnepi megemlékezés csodálatos eseménnyel folytatódott, ami miatt tulajdonképpen Körösszegapátiba utaztam: a temető díszparcellájában elkészült a hősök sírkertje. Amit meglátva, földbe gyökerezett a lábam. Tessék kérem, a kedves Olvasónak ránézni a mellékelt fényképekre, a hatalmas kopjafára, amely



alatt az újra temetett, kivégzett katonák hamvai nyugszanak, s nevelik a köralakban elhelyezett márványlapokra vésetett.

Mártíromságuk rövid története a következő: 1944. október 16-án vonultak be e helyre a szovjet csapatok, s hoztak magukkal 16 magyar hadifoglyot. Őket egy ház pincéjébe zárták. Pár nap múlva a kert végében barbár, s minden nemzetközi egyezményt meggyalázva, legyilkolták mind a tizenhat magyar katonát. - A szeghalmi gimnázium egyik tanára is köztük volt Koppányi Imre, aki nekem is tanárom volt. Így, mint öreg diák, egy volt osztálytársammal együtt képviseltük az intézményt. - A község népe szedte össze a legyilkolt áldozatokat, tisztességgel eltemették, s évtizedeken keresztül gondozták sírjukat.

És ugyanezek az emberek most olyan végső nyughelyet emeltek hamvaik fölé, amely, példa nélkül áll talán az egész országban. Aki teheti, látogasson el ide, s rója le kegyeletét az emlékmű előtt, mint ahogy a község népe is teszi minden év november 1-én.

Az újratemetés megható ünnepét a katonai díszpompa még nagyszerűbbé tette, a Debreceni Dandár részvételével és Benkó Tibor dandártábornok parancsnokságával.

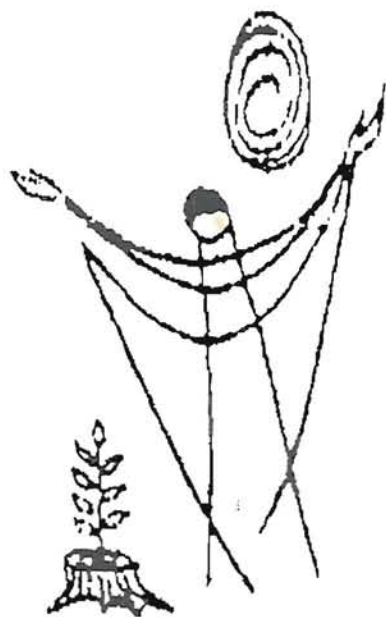
Képviseletük magukat a Belügyminisztérium, a Hadügyminisztérium, és a Hadisírgondozó osztály, akik hozzájárultak az emlékmű felállításához. Jelen voltak az ünnepségen a kivégzettek hozzátartozói, akik még élnek, az országgyűlési képviselők, a Megyei Önkormányzat képviselői és sokan mások.

Felemelő volt a diák önkormányzat fogadalma, hogy az emlékmű soha nem lesz virág nélkül, s annak gondozását is vállalták.

Hosszan lehetne még méltatni az ott látottakat, de szándékom csupán az volt, hogy tudósítsak arról: van egy kis település az országban, amelynek polgármestere Dani Imre, súlyos betegségből felépülve megszervezte e méltó ünnepséget, s 40 év után méltó emléket állított azok tiszteletére, akik a hazáért áldozták életüket. Köszönet illeti Horváth Győzőné alpolgármester asszonyt is, de körösszegapáti minden polgárát!

Polgármester urak! Vegyenek példát Körösszegapátitól, amelynek lakosaira a legnagyobb hálával gondolok.

Vaszkó András



Imádság Magyarorszáért

Áldd meg Uram Magyarországot,
Áldd meg, Uram a Te magyarnéped!

Oldozd fel és szabadítsd meg
ellened, mások, önmaga ellen elkövetett bűneitől,
az erkölcs terén,
szociális, gazdasági téren,
a természet, az élet, az egész emberiség
ellen elkövetett bűneitől,
saját múltját, jelene és jövője ellen elkövetett
számátlan bűnétől!

Szabadíts meg minket Uram,
a gyűlölködéstől,
a széthúzástól,
a rövidlátástól,
a kapzsiságtól,
a gyengeségtől,
a kártartás hiányától!

Segíts minket, Uram,
hogy a jó győzzön és ne a gonosz,
az igazság ne a hamisság,
az erő és ne az erőszak,
a szeretet, ne a gyűlölet,
a józanság, ne az indulatok
a megfontolás, ne a kapkodás
az okosság, ne az ostobaság
a szorgalom, ne az irigység
a tehetség győzzön, és ne a könyöklés!

Szabadíts meg minket, Uram a gonosztól és
minden rossztól,
oltalmaz és védelmezz minket a súlyos
csapásoktól!
Szenvedő testvéreinket különösen segítsd meg!

Adj nekünk bort, búzát, békességet!
váltasd át a bort a Te Szent Véredde,
a búzakenyeret a Te Szent Testeddé,
a békét, a Te békédet, örök örömünkkel!

Mária néni meséi



Kedves gyermekek!

Közeleg a Karácsony szent ünnepe. Éppen ezért, most nem mesélek nektek, hanem verseimet küldöm hozzátok, így ünnepelek veletek, áldott, szent, és boldog ünnepeket kívánva nemcsak nektek, hanem szüleiteknek, nagyszüleiteknek, a dédúrnáknak, keresztúrnáknak, testvéreiteknek s mindazoknak, akikkel testben, lélekben együtt ünnepelek.

KARÁCSONY

Az égen áldott csillag égett,
Fenn ragyog vezérlőn máig,
Kíséri Krisztus földi útját
A jászoltól a Golgotáig.

Kíséri lelkem szárnyalását,
Magasba szökken újra, s újra,
Mert égi láng lobog mögötte
Sötét felhő, ha eltakarja.

Homályba hull hitem, s reményem,
Könnyes fohász a sóhajvásom,
S fellobban újra tiszta fényem.
Könnyes fohász a sóhajvásom.

Tenyerem fészken csöpp keresztet
Ringatok féltő öleléssel,
Hogy Jézusunkat vétek árja
Ne sújtsa már több szenvedéssel.

És szól az Úr csönd rejtekéből,
Ne félj! Lesz holnapja a mának!
Maradj igaz, és égig ér így
Szelíd szava minden imának.

Bár fáj a szó, mely bánt és megtagad,
Fáj a kéz, mely keresztet ledönti,
És fáj a könny, amely a vétkezéskért
Anyám szemét oly gyakran előnti.

De ég a csillag és ráragyog, mint
Irgalom, békém remény sugára,
A megbocsátó, áldott szeretetnek
Gyertyavilágos, szent karácsonyára.



Áldott, gyönyörű csillagásban!
Mert karácsony van.
Ez a legtisztább, legszebb ünnep,
Ilyenkor egy napra messze tűnnek
A háborgások, a févelgyések,
Az egymás szóval megverések,
És kivirágzik a szeretet.
Jöjji! Megfogom a kezedet.
Örülj velem te is a fénynek,
Kicsi Jézusunk ünnepének!
Mert ez a békesség! Hidd el
Soha nem múló igaz hittel,
A mindig égő gyertyák fénye,
Jövendőnk áldott, szent reménye.



GYERTYALÁNG

Gyertyaláng, gyertyaláng,
Áldott boldogságod
Ragyogja be fényesen
Az egész világot

Zöld fenyő, zöld fenyő,
Díszruhádát vedd fel,
Ünneplesen ünnepelej
Víg gyereksereggel

Jézuskám, Jézuskám!
Örvendezve várunk,
Lépj át szívünk kapuján
Lakj örökké nálunk!

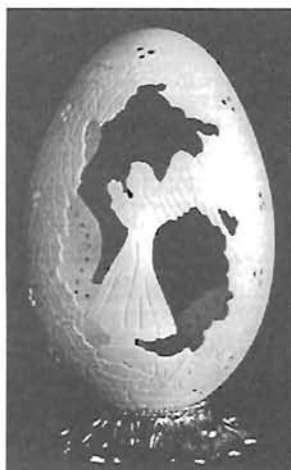
Karácsony, karácsony
Születésed napja,
Téged köszönt a világ
Apraja és nagyja.

IVÁNYI MÁRIA

GYERTYAGYÚJTÁS

Csak álltam ott és néztem,
Hogy gyúlnak ki a fények!
Hogy ujjong a sok kicsi lélek!
Ajkuken felröppen a sóhaj,
Szívükben valóság lett az óhaj.
Nézd! Ugye gyönyörű! Látod?
A fény átöleli a világot!
Szikrázva, mint megannyi csillag!
És betölt mindent,
És száll a fenyőillat!
Mert karácsony van!
Ünnep a nagyvilágon.
Öröm ragyog ma sok, sok ágon,
Kint a tereken és bent a házban,

Karácsonyi téma – tojáshéjból



Irodalmi oldal



Illatos mezők

V. (befejező rész)
Köszönöm, hogy tanár lehettem.

És ezzel, azt hiszem, vége is a mezei kóborlásnak, a többi valódi magaslati levegő. Három évig dolgoztam a Szépirodalmi Könyvkiadóban, lektorként; az igazgató, Illés Endre hívott oda; aztán még tizenegy évet töltöttem el a Nagyvilág című folyóiratnál, ahová én kértem át magam, a kevésbé ismert tengerentúli – az afrikai, az ázsiai, a kanadai, az ausztráliai, az újzélandi – irodalmak rovatvezetőjének, Kéry László főszerkesztő keze alá. Rettegéssel teli évek voltak, lenyűgözőtől a feladat nagyszerűsége: Krúdyt, Tömörkényt, Magyar népdalokat, Magyar népballadákat szerkeszteni, bele ne bukják a tollam, s aztán Soyinkát, Öe Kenzaburót, Margaret Atwoodot, félre ne értek belőlük valamit, magyarán, le ne zuhanjak onnét, abból a nagy árnyakkal teli varázserdőből, ahol kollégáim szemlátomást otthonosan mozognak, s valami budapesti biztonsággal, olyannyira, hogy amikor a kiadóban megemlítem, az irodalmi szószátyárság hamarosan úgy eláraszt minket, mint nemrég a 60-as évek „közéleti” költészetére, egy kolléga azt feleli: „maga is elég vén marha”, és nincs párbajképes férfi a közelben, s aztán a folyóiratnál afrikai eredetmondákkal jelenek meg, népmesékkal, kopt-keresztény szerelmes verssel, és egy kolléga megjegyzi: „aki meséket hoz ide, menjen a „Dömögő Dömötörhöz”, hát ez vagyok, mint „rovat”, ready for the defence, mert a világirodalmat úgy képzelem el, Thomas Mann mellett az eredetmondáknak is helyük van benne, sőt, Thomas Mann naplója csak jobban felragyog attól, ha mellette azt olvasom: „És Queno legyőzte a halált.” Botladoztam hát ebben a varázserdőben, hol bódult királynőnek, hol orra bukó mesterembernek éreztem magam, és Illés Endre rejtélyesnek látszott, mint Alvilág című novellájának betörői, akik azért kímélik meg egy beteg öregasszony életét, mert elolvassák az éjjeliszekrényen heverő kórházi leletet – latinul! -, Illés tudta, hogy az irodalompolitikusok, akik belebeszélnek a munkánkba, annyit értenek a diagnózishoz, mint a betörők, mégis az írókért hajlandó volt verekedni, a munkatársaiért nem: „Más az irodalom – mondta -, és más az irodalompolitika.” És nevetett a szeme.

Kéry László nemcsak rejtélyesnek akart látszani: az is volt. Könnyű volna Oberon szerepét osztani rá – Demetrius volt, vagy Lysander, maga is tévelygő. Hogyan lehetne másképp magyarázni, hogy egy évfordulón kijelentette: büszke rá, hogy a nyomdász szakszervezet tagja lehet? Kit érdekelt a szakszervezet a nyolcvanas évek derekán? Mi más lehetne a magyarázata annak, hogy a többi lap ez idő tájt már benne volt a politikai forrongásban, míg a miénk csupán merészen erotikus volt, mintha beszínezné a hályogot az emberek szemgolyóján! S miképpen magyarázható, hogy Tom Stoppard új darbjáról, amely egy szovjet elmegyógyintézetben játszódik, egy angol kritikus szemtelenül leírja a lapban:

merészsége annyi, hogy a zenekart fölviszi a színpadra!! Igazságtalan vagyok. Az angol kritikus ismerte a játékszabályokat. Kéry pedig elhitte, el akarta hinni, hogy a betörők tudják a diagnózist. Ezért az ő szempontjuk szerint járt el, ha valamilyen munkatársát megvédte, vagy nem védte meg, s akit nem védett meg, attól másnap szorongva bocsánatot kért (Illés Endre pénzjutalmat adott, Kéry László jószavakat). Szorongott. Ha valakinek a halálhíre eljutott hozzá, hamarosan látuk, nevet, tréfálkozik, famous last words, mondja, híres utolsó szavak. Kellemetlenül éreztem magam, néhányszor megszegényítettem, nyilvánosan is, pedig tudnom kellett volna, mi az ha Sinkó föláll, s a II/f előtt azt mondja: „össze tesszük téveszteni Török Bálintot Balassi Bálinttal”, de haragudtam, hogy nevet, amikor simi kell, hogy X mellé áll, amikor Y-nak van igaza, hogy fordítva működnek a reflexei; nem figyeltem föl rá, hogy izzad a homloka, párás a szemüvege, szaporodnak a szívpanaszai, hogy alakján átdereng az a fiatal adjunktus, aki 1957-ben vállalta értem a felelősséget, aki a III. Richard 1955-ös bemutatójáról megírta, hogy az írnok szavaiban – „Ocsmány világ ez! Azért pusztul el, mert ilyen bűnökről hallgatni kell” – ott egy egész elrohadt rendszer ítélete, nem, a tisztánlátás nem vész el, csak bepárasodik, a Hamlet-könyvet, két évvel Kéry László halála előtt, az a fiatal adjunktus írja, ezzel az irgalmatlan címmel: Talán álmodni, és a könyv egyik mondata ott kiabál Hamletről, hogy „akkor a legkegyetlenebb, mikor megkíméli az imádkozó Claudiust, mivel nem akarja a mennyországba segíteni”, holott mindegy, hogy Hamlet mit mond, a fontos mégiscsak az, hogy nem öli meg az embert, aki imádkozik.

Valamelyikünk fordítva lát. Valamelyikünk fordítva ítélkezik.

Mindegy mostmár. Letelt a munkaidőnk, tanár úr, nem tudjuk megbeszélni, mi félelmesebb, álmodni vagy a gondolatlaltól halványra betegedni.

A hetvenedik születésnapjára, még ideát, írtam egy limericet.

Kéry László/ 70

Volt egy professzor, jó Kéry László,
Ki tudta, hogy soha sincs zárzó:
mert urallhat Ural,
és repülhet turul,
ha Hamlet az igazi zászló.

Loboj királyfi.

Köszönöm, hogy tanár lehettem.

Gergely Ágnes

Savokház

Csemege

Ct.: Tímár Vince

Partner üzlet-ház tagja

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

☞ Folyamatosan friss húsok

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászhus minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaža u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.



zepén elosztjuk. A tésztát mindkét oldalról ráhajtjuk, majd tésztaféllel lefelé sütőpapírral kibélelt tepsibe fektetjük. Bekenjük felvert tojásfehérjével és előmelegített sütőben 180-200 fokon kb. 40 percig sütjük. Csak ha teljesen kihűlt vagy még jobb ha csak másnap vágjuk vastag szeletekre.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL december

1-én Oszkár napi éles szél, négyheti széllel jár
21-én Disznós Tamással kemény hideg jár
24-én Ha Karácsony éjjelén keletről fúj a szél, marhadögtől, ha nyugatról, emberhaláltól,
ha délről, betegségtől félj. Ha északi a szél, akkor jó lesz az esztendő
26-án István napi napsugár drágaságot hoz

Szólások

Dér után itt a tél
Karácsony után egy tyúkléppel nyúlik a nap
Nem eszi meg a kutya a telet



SPORT

„Egyik szemem sír, a másik meg nevet” mondanák a régiek az alábbi eredményeket olvasván. A dicsérendő: Gyomaendrődi FC a Megye I. osztályban bajnokság élére tört.

Gyomaendrődi VSE pedig az MB. III.-ban az utolsóelőtti helyen kullog.

Íme a krónika:

Október 20. Gyomaendrődi VSE – Örkény 0:1.

Az első félidőben két alkalommal is szembetűnő hibát követett el a játékevezető. Kovács, majd Palyusik került biztos helyzetbe, mikor súlyos szabálytalanság árán szerelték, s a síp néma maradt. A 82. percben tumultus támadt a hazai kapu előtt. Gyenge felszabadító rúgás után vendég gól döntötte el a három pont sorsát. A csapat legjobbjá Csikós volt. Csapatunk a tabella 10 helyén áll.

Megye I. Oszt.

Újkígyós – Gyomaendrődi FC 1:3. Gólszerzők: Hunya, Orovecz, Bela.

A Gyomaendrődi FC a tabella élén áll.

Október 28. Izsák – Gyomaendrődi VSE 3:2

Az első félidőt ellazsálták a vendégek, s mikor a hazaiak már 3 gól-

lal vezettek, ébresztőt fújtak, szinte megtáltosodtak a mieink. Közel jutottak a pontszerzéshez, ám a végeredményen változtatni már nem tudtak. Jók voltak: Hanyecz, Solyom, Tóth

Csapatunk a tabella 11 helyére csúszott le.

Megyei I. oszt.

Gyomaendrődi FC – Vésztő 0:0. A hazaiak közelebb álltak a győzelemhez, de a csatárok gólképtelennek bizonyultak az elszántan küzdő vendégek ellen.

A csapat a tabella 2. helyén áll.

November 4. Gyomaendrődi VSE – Kondoros 1:2

22 perc: Janis szemfülessége gólt eredményezett. Vezetés a vendégeknek.

50. perc: Palyuska lerántásáért kapott tizenegyest Bélteki értékesítette. 1:1.

60. perc: Az elkönnyelműsködött védelmi akcióból szerzett győzelmet Kondoros. Egyenlő erők küzdelméből a harcosabb vendégek győztek.

Csapatunk lecsúszott a 12. helyre.

Megyei I. oszt.

Mezőhegyes – Gyomaendrődi FC 1:3. A csapat a tabella élén áll! Gratulálunk!

Márton Gábor

Izós ízek

December, Karácsony

Gyümölcs kenyér ünnepi alkalomra

Kelt tészta: bő 30 dkg sima liszt, 6 dkg vaj, 5 dkg porcukor, csipet só, 1 tojás sárgája, 1 dl tej, 2,5 dkg élesztő, 0,5 dl sütő rum, vaníliás cukor, kevés citromhéj
Töltelék: 40 dkg aszalt szilva, 20 dkg aszalt sárgabarack, 20 dkg aszalt körte vagy ananász, 15 dkg aszalt papaya, 10 dkg mazsola, 5 dkg durvára vágott cukrozott narancshéj (aranzini) 1 dl sütő rum, kevés őrölt fahéj, őrölt szegfűszeg.

Az aszalt gyümölcsöket apróra vágjuk, rummal, fahéjjal, szegfűszeggel összekeverjük, szobahőmérsékleten pihentetjük fél napot. A lisztet, porcukrot gyűrődéskára szitáljuk, hozzáadjuk a vajat, tojássárgáját, a felfuttatott élesztős tejet, sőt, vaníliás cukrot, a rumot és a reszelt citromhajat, mindezt sima, kemény tésztává gyúrjuk, betakarjuk és fél órán át kelni hagyjuk. A megkelt tésztát elfelezzük, majd mindkét felet belisztezzük. Külön kinyújtjuk kb. 4 cm vastag téglalappá majd a tölteléket két egyenlő részre osztva hosszában a tészta kö-

zárva felvert tojásfehérjével és előmelegített sütőben 180-200 fokon kb. 40 percig sütjük. Csak ha teljesen kihűlt vagy még jobb ha csak másnap vágjuk vastag szeletekre.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL december

1-én Oszkár napi éles szél, négyheti széllel jár
21-én Disznós Tamással kemény hideg jár
24-én Ha Karácsony éjjelén keletről fúj a szél, marhadögtől, ha nyugatról, emberhaláltól,
ha délről, betegségtől félj. Ha északi a szél, akkor jó lesz az esztendő
26-án István napi napsugár drágaságot hoz

Szólások

Dér után itt a tél
Karácsony után egy tyúkléppel nyúlik a nap
Nem eszi meg a kutya a telet



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT



Felvételre keres varrónőket, cipőfelsőrész-készítőket és cipőgyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÁCSI ISTVÁNNÉ DIÓSZEGI ZSÓFIA, aki a Vízműsor 6. sz. alatt élt, 97 éves korában november 5-én eltávozott az élők sorából. Gyászolják: gyermekei, azok családjai, a rokonok és az ismerősök.

BULA IMRÉNÉ KISZELY MÓNICA, aki a Fő út 41. sz. alatt élt, 89 éves korában október 31-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászol-

ják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

DOMOKOS IMRE, aki a Vásártéri Ltp. 21/B. szám alatt élt, 59 éves korában november hónapban elhunyt. Gyászolja családja.

Ózv. FORGÁCS JANOSNÉ CSATÓ ETELKA, aki a Kossuth úton lakott, november 6-án 77 éves korában rövid szenvedés után véget ért földi pályája. Gyászolja családja.

GELLAÍ MIHÁLY, aki a Hídfő u. 8. sz. alatt élt, rövid szenvedés után október 29-én 78 éves korában eltávozott az élők sorából. Gyászolja családja.

GIRICZ LAJOSNÉ FEKÉCS ROZÁLIA, aki lakott Újkert sor 1. sz. alatt, október 28-án 79 éves korában elhunyt. Gyászolja családja.

GYURICZA LÁSZLÓ, aki a Szőlőskert u. 1. sz. alatt élt, november 15-én váratlanul 82 éves korában befejezte földi pályafutását. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

JUHOS MÁRIA, aki a Vásártéri Ltp. 29/A. szám alatt élt, november 7-én 53 éves korában elhunyt. Gyászolja a család, a rokonság és a barátok.

KIS MIKLÓS, aki Losonczy u. 6. sz. alatt élt, november 18-án 59 éves korában befejezte földi életét. Gyászolja családja.

KURILLA MIHÁLYNÉ PORUBCSÁNSZKI ESZTER, aki V. Ker. 157. sz. alatt élt, hosszú betegség után október 24-én, 83 éves korában ért véget földi élete. Gyászolja családja.

Cs. NAGY ENDRE, aki a Katona József u. 6. sz. alatt élt, október 19-én 97 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja családja.

SZILÁGYI LÁSZLÓNÉ GECSEI RÓZA, aki a Blaha L. út 2. sz. alatt élt október 28-án 79 éves korában befejezte földi pályáját. Gyászolja családja.

SÓCZÓ LAJOSNÉ HORNOK MARGIT, aki Szegeden élt (volt Blaha u. 24.-sz. alatti lakós), november 19-én hosszú szenvedés után 90 éves korában visszaadta lelkét Teremtő Urának.

Gyászolják: menyei és unokái, dédunokái, keresztányjai testvére, unokahúgai és unokaöccsei.

SZUJÓ VINCÉNÉ KOVÁTS VERONIKA, aki Hunyán az Alkotmány u. 25. sz. alatt élt, november 9-én 77 éves korában váratlanul, de felkészülten, a Mindenható Istennek ajánlva lelkét távozott az élők sorából. Gyászolják: férje, fia, menyé, unokái a rokonság és a Mária Társulat tagjai.

SZUROVECZ MENYHÉRT, Aki Hunyán élt a József Attila u. 7. sz. alatt, november 6-án hosszú szenvedés után 74 éves korában szentségekkel megerősítve költözött az Örökkévalóságba. Gyászolják: felesége, fia, menyé, unokái, anyósa és a rokonság.

TIMÁR LÁSZLÓ, nyugalmazott alezredes, endrői születésű, szentendrei lakos életének 62. évében váratlanul elköltözött az élők sorából. Temetése szentendrei temetőben december 11-én volt. Gyászolják családja, a rokonok és az ismerősök.

TÓTH IMRÉNÉ CZIKKELY ETELKA, aki lakott V. Ker. 83/1. sz. alatt, november 6-án életének 88. évében elköltözött az élők sorából. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Ózv. UGRIN ISTVÁNNÉ GYURICZA MÁRIA, aki Szegeden élt az Olajos u. 2. sz. alatt (Volt Dózsa Gy. u. 9. sz. alatti lakos) november 13-án 90 éves korában rövid szenvedés után lelkét Teremtőjének ajánlva fejezte be földi életét. Gyászolják: gyermekei, menyé, unokái és dédunokái.

VÉHA MIHÁLYNÉ JANTYIK MARGIT, aki Békés, Mátyás kir. út 26. sz. alatt élt, november 3-án életének 86. évében hosszú szenvedés után lelkét Teremtő Istenének ajánlva elköltözött az élők sorából. A hunyai temetőben első férje hamvai mellé helyezték örök nyugalomba. Gyászolja családja.



Békesség haló porajkon,
fogadja be őket az Ur
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

HÚSVÉT RÓMÁBAN - Firezne a reneszánsz bölcsője

Időpont: 2002. március 28. - április 4.

Utazás: Neoplán típusú autóbusszal, WC, büfé
Szállás: 1 éj Velence környékén, 4 éj Rómában, 4 személyes, komplett konyhás, WC, zuhanyzós mobilhóban

Ellátás: önellátás

Idegenvezetés: végig az út során, Davidovics László, idegenforgalmi manager

Részvételi díj: 65000 Ft (irányár)

PROGRAM

Március 28. Indulás kb.19.00-kor Gyomaendrődről. Folyamatos utazás kisebb megállásokkal.

Útvonal: Budapest - Veszprém - Rábafüzes - Gratz - Klagenfurt - Udine.

Március 29. Érkezés a reggeli órákban Velencébe. A vaporettoval (kis hajó) behajózunk a városba. Városnézés: Söhajok hidja, Szt. Márk tér, Doge palota, Rialto híd, séta a lagúnák mentén. Este felé elfoglaljuk a szállást.

Március 30. Indulás a reggeli órákban Rómába, kisebb megállásokkal. Érkezés az Örök Városba, szállás elfoglalása, séta a tengerparton.

Március 31. Délelőtt részt veszünk a Szt. Péter téri a pápai húsvéti misén. Délután - Róma barokk

szökökutjai: Trevi Kút, Piazza Navona, Spanyol Lépcső.

Április 1. Délelőtt megnézzük a Colosseumot, az ókori Róma központját- a Forum Romanumot; délután-a Capitolium, Velence tér, Igazság Szája, Circus Maximus

Április 2. A Vaticani Múzeumban megnézzük a Sixtusi Kápolnát, utána - a Szt. Péter Bazilikában - az apostol sírját és a világhírű műremekeket. Elsétalunk az Angyalvárhoz, a Tevere folyóhoz. Szállás elfoglalása.

Április 3. Reggel indulunk **Firenzébe**. Városnézés: Dóm, Sta.Croce templom (Michelangelo sírja), Ponte Vecchio, Palazzo Vecchio, Medici Palota. Este indulunk haza.

Április 4. Érkezés Gyomaendrődre a délutáni órákban.

A programok sorrendjének változtatási jogát fenntartjuk. Díj 50% a-2002. február 1-ig. fizetendő be.**Az ár nem tartalmazza** : biztosítást, múzeumi belépőket.

Belépődíjak: Sixtusi Kápolna - kb.2500 Ft/fő, Colosseum - kb.1800 Ft/ fő, Velencei hajózás-kb. 1700 Ft/ fő, napijegy Rómába - kb.900 Ft/ nap
Jelentkezés és bővebb felvilágosítás: Gyuriczáné Szabó Erzsébetnél, a Szt. Imre Róm. Kat. Plébánián hivatali időben. Tel : 66/283-940

Tornatermet építünk



November 7-én felvonult az építőbrigád, és elkezdte a munkaterület kialakítását. Az udavart lerekesztették kerítéssel, hogy a gyerekek véletlenül se kerüljenek veszélyes területre. 8-án Gyulay Endre püspök úr megtekintette az előkészületeket. 12-én történt az első kapavágás, elkezdték az alapot ásni.



A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Temetőkert, sírkert, gyümölcsöskert

„Hová lett a tarka szivárvány az égről?
Hová lett a tarka virág a mezőkről?
Hol van a patakszaj, hol van a madárdal,
S minden éke, kincse a tavasznak s nyárnak?
Odavan mind! Csak az emlékezet által
Idéztetnek föl, mint halvány síri árnyak.
Egyebet nem látni hónál és fellegnél;
Koldussá lett a föld, kirabolta a tél.”

Részlet Petőfi Sándor: A téli esték c. költeményéből

A temetők az évszázadok során különböző területeken létesültek. Kezdetben fás területek (erdő) széllein temetkeztek. A honfoglaló magyarok a település szélén tervszerűen alakították ki temetőiket. Sok helyen, ahol a templom a falu szélén állott, oda kellett temetni az elhunytakat. László és Kálmán király ezt törvényben is előírta, melyet az 1800-as években szüntettek meg. A keleti népek (kirgiz, tatár, vogul, osztyák, cseremis) temetkezési szokásaikból maradt ránk a „fejfa, kopjafa” állítása. Rendszeressé csak a török hódoltság idején vált.

Ahol nem a templom mellett alakult ki a temető, ott árokkal (Endrőd Szarvasvég), vagy különböző növényekkel (koronaakác, orgona, tamariskusz, lincom) vették körül. A bűnösöket, öngyilkosokat a mély árok szélén temették el.

A középkori temetőkben a sírokra még virágot nem ültettek. Ez a keleti kereszténység szokásaira utal, melyet érdekes módon az iszlámvallások is átvettek. Ebben az időben erdei fák fordulnak elő a temetkezési helyeken (kőris, vadgesztenye, kecskerágó), ugyanis a népek hitvilágában az élő fák, bokrok „lélek-lakó” helyek. Feltehető, hogy ennek a hagyománynak megtestesítője az unokáknak ültetett fa, amit a költő így fejezett ki versében:

„Ezt a diófát a nagyapám ültette,
Árnyékában nem ült, gyümölcsét nem ette,
Nem maga hasznáért, másért cselekedte:
Unokái áldják emlékét érette.”

(Elemi iskolás koromban tanultam ezt a kis verset, ami a tankönyvünkben volt, de azóta sem találkoztam e sokat mondó sorokkal.)

A gyümölcsösök kezdetben erdei tisztásokon, majd sírkertekben létesültek. E szokás kialakulásához feltétlen hozzájárultak bibliai hatások. Ugyanis a hitű ember az édenkertet öntözhető, művelhető kertnek képzelte el. A temetőkertben lévő gyümölcsfa, életmotívumot is betöltött. Ezért sokan ültettek gyümölcsfát hozzátartozóik sírjára, mely nemcsak hosszú évtizedekre emléket állított, de haszonnal is járt. Ambár a fák termését nem fogyasztották el, megvárták, míg lehullott. Az összeszedett gyümölcsből (alma, körte, szilva) cefrét, s végül pálinkát készítettek. Ezt nevezték „hóttak adójának”.

Nem szabad elfeledkezni arról, hogy a korai feudalizmus idején a szerzetesek sokat tettek a gyümölcsstermesztés fejlesztésében egész Európában.

Kimondottan dísnövények csak a 18. században jelentek meg temetőinkben. Vágott virággal való díszítés pedig csak a 20. században terjedt

el. Vannak, akik kúszó növényekkel (borostyán, borókafenyő) telepítik be hozzátartozóik sírját, melyek a régi gyepes sírhantokra emlékeztetnek. Ugyanis a fű zöldre a remény, a feltámadás jelképe. Gyermekkoromban a vágott virágot nemcsak a sírra, hanem a fejfára is felkötötték díszítésül.

A kereszt alakú, vagy kopjafákra a hagyományoknak megfelelően a név és az életkoron kívül gyakran virág- vagy faalakot faragtak, véstek (fűzfa, lilium). Erdélyben a furfangos székelyek (közismerten kiváló faragók) a fentiekén kívül, verseket is véstek a fejfára, mely az elhunyt jellemére, egyéniségére vonatkozott. (pl. zsigori, kedélyes, verekedős stb.)

Halottak Napja közeledtével a kegyeleti kertben sokan rendbe hozták hozzátartozóik sírját. Az emlékezés napján pedig az elszármazottak hazajönnek leróni kegyeletüket. Ilyenkor öröm és bánat is a meghitt találkozás a holtak városában.

Nekünk gyomaendrődieknek sem mindegy, hogyan néznek ki sírkertjeink, melynek gondozottsága hozzájárul a városkép kialakításához. Nemcsak az önkormányzat, de az egyházak is sokat tesznek temetőink rendbehozataláért. Mert ahogy gyönyörű Nemzeti Dalunk is mondja Petőfi szavaival:

„Hol sírjaink dombolrúlnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket”



AGRO ÁRUHÁZ



Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim!

Decembri árukinálatomból ajánlom a következőket:

- Karácsonyi díszek, díszgyertyák széles választékban
- Ajándéktárgyak
- Asztalterítők, fűdőszoba szőnyegek
- Virághagymák, virágföldek
- Műanyag és kerámia virágcserepek
- Műtrágyák, virágtápok
- Savanyító edények, tartósítószer
- Gumszalmák, esőruhák, munkaruhák
- Főliák, takaróponyvák
- Műanyag kukák, talicskák
- Szegek, csavarok, kéziszerszámok
- Hűsdarálók, kolbásztöltők, pörkölők
- Üstök, üstházak, hűsgyűró edénye

Minden kedves vásárlómnak boldog Karácsonyi ünnepeket és sikeres Újévet kívánok!

FARKAS MÁTÉ



Október 24-től november 24-ig Gyoma területén 12,8 mm csapadék esett.

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-20) 398-6781 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Márton Gábor * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu